

ytierske príbehy pre
deti, lúboštná poézia
a piesne

Kolektív autorov / Zespół autorów

ajki rycerskie dla
dzieci, poezja miłosna
i piosenki

Interreg
Poľsko-Slovensko

Europský fond regionálneho rozvoja

**PREŠOVSKÝ
SAMOSPRÁVNY
KRAJ**

Projekt Bohatier z Maglovca č.: INT/EK/PO/1/III/A/0245
spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu
regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce
Poľsko – Slovenská republika 2014-2020.

Výhradnú zodpovednosť za obsah tejto publikácie
nesú jeho autori a nedá sa stotožniť s oficiálnym stanoviskom
Európskej únie a PSK.

BEZPLATNÝ VÝTLAČOK

Vedúci partner:
Obec Kapušany
www.kapusany.sk

Partner wiodący:
Gmina Kapušany
www.kapusany.sk

Partner projektu:
Fundacja na Rzecz Kultury „Walizka”, Sanok
www.fundacjawalizka.blogspot.com

fundacja na rzecz kultury
WALIZKA

Partner projektowy:
Fundacja na Rzecz Kultury „Walizka”, Sanok
www.fundacjawalizka.blogspot.com

Autori: kolektív autorov
Preklad do poľštiny: Mgr. Slavomír Bachura
Ilustrácie: Mgr. Júlia Madziková,
žiaci ZŠ s MŠ Kapušany, SZUŠ Kapušany
Výroba: ADIN, s.r.o., 2021

Autorzy: Kolektyw autorów
Tłumaczenie na język polski: Mgr. Slavomír Bachura
Ilustracje: Mgr. Júlia Madziková,
uczniowie ZŠ s MŠ Kapušany, SZUŠ Kapušany
Produkcja: ADIN, s.r.o., 2021

ISBN 978-80-89957-27-9

Obsah / Treść

Na úvod.....	4
Na počátek	6
Bohatier z Maglovca	8
Bohater z Maglovca	9
Čo sa udialo na hrade Kapušany	21
Co się wydarzyło na zamku w Kapuszanach.....	24
Legenda o Kapušianskom hrade	28
Legenda o zamku w Kapuszanach.....	30
O rytierovi Adamovi.....	33
O rycerzu Adamie.....	36
Rytier hrdina	38
Dzielny Rycerz	39
Ako sa sen o Kapušianskom hrade stal skutočnosťou.....	41
Jak ziścił się sen o zamku w Kapuszanach	44
Legenda o rytierovi z Kapušianskeho hradu.....	47
Legenda o rycerzu na zamku w Kapuszanach.....	49
Stredoveký život na hrade	51
Średniowieczne życie na zamku	54
Ako sa rytier Maglod domov vrátil	56
Jak rycerz Maglod wrócił do kraju.....	64
Rozprávka o rytierovi Nezrankovi.....	72
Bajka o balonowym rycerzu.....	75
Kapi tanec, Kurucká	79
Husárska	80

Foto:
Maroš Mlynarič

Milí čitatelia,

áto publikácia je zostavená z príspevkov autorov zapojených do súťaže Rytierske príbehy, ľubostné piesne a básne a z príspevkov niektorých umelcov zapojených do realizácie mikroprojektu Bohatier z Maglovca.

Prvý príbeh je skrátenou verziou príbehu Jožka Kvaku – Bohatiera z Maglovca na základe historickej rozpravy s rovnomenným názvom, ktorú napísal Vdp. Juraj Macák

(1909 – 2010), titulárny kanonik, vlastenec, archeológ a publicista.

Veríme, že Vám príbehy, piesne a básne priblížia atmosféru stredovekých hradov poľsko-slovenského pohraničia. Pri budúcej návšteve niektorého z hradov pohraničia si túto publikáciu zoberte so sebou a vybraný príbeh môžete precítiť priamo na mieste medzi hradnými múrmi, ktoré boli svedkami skutočných príbehov. Keby tak kamene vedeli rozprávať...

Realizátori projektu

Drodzy Czytelnicy,

ublikacja, którą oddajemy w Wasze ręce składa się z tekstów uczestników konkursu zatytułowanego *Opowieści rycerskie, pieśni i wiersze miłośne* oraz artystów zaangażowanych w realizację mikroprojektu *Bohater z Maglovca*.

Pierwsza z nich to skrócona wersja historii *Jożka Kvaki – Bohatera z Maglovca* na motywach powiastki historycznej pod tym samym tytułem, której autorem był Juraj Macák

(1909 – 2010), kanonik tytularny, patriota, archeolog i publicysta.

Wierzymy, że zebrane tu opowieści, pieśni i wiersze przybliżą Wam atmosferę średniowiecznych zamków rozrzuconych po całym pograniczu polsko-słowackim. Podczas kolejnej wizyty na jednym z zamków zabierzcie ze sobą te opowieści i przeczytajcie wybraną historię pośród zamkowych murów, które były świadkami prawdziwych wydarzeń. Gdyby tylko kamienie mogły mówić...

Zespół projektowy

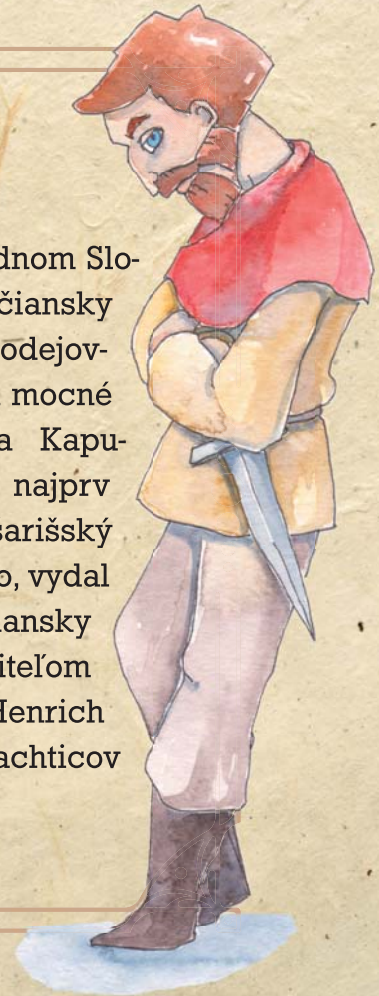
Bohatier z Maglovca

Príbeh Bohatiera z Maglovca sa odohráva v dávnom období histórie poľsko-slovenského pohraničia. Začiatkom 14. storočia prišiel na hrad Tubul na vrchu Maglovec (terajší hrad Kapušany) za kastelána magister Henrich de Berzeviczy (z Brezovice).

Smutné časy doľahli na hrad začiatkom 14. st., keď na prázdny uhorský trón nastúpil Karol Róbert z rodu Anjou. Proti novému krá-

lovi sa postavil na západnom Slovensku Matúš Čák Trenčiansky a na východe mocní Omodejovci. A tí sa opierali o dva mocné hrady, Veľkošarišský a Kapušiansky. Nový kráľ sa najprv pokúsil pokoriť Veľkošarišský hrad. Keď sa mu nedarilo, vydal rozkaz pokoriť Kapušiansky hrad, na ktorom bol veliteľom – kastelánom magister Henrich z rodu brezovických šľachticov (de Berzeviczy).

Bohater z Maglovca

Historia Bohatera z Maglovca odgrywa się w zamierzchłych czasach na polsko-słowackim pograniczu. Na początku XIV wieku na zamek Tubul na wzgórzu Maglovec (obecnie Zamek Kapuszański) przybył w charakterze kasztelana mistrz Henryk de Berzeviczy (z Brezovicy).

W owym czasie, u progu XIV wieku, dla zamku nadeszły złe czasy - pusty tron objął Karol Robert z Andegawenów. Przeciwnemu nowemu władcy w zachodniej

Słowacji wystąpił Matusz Czak, a na wschodzie władczy Omodejowie. Panowali oni na dwóch zamkach: w Wielkim Szaryszu i Kapuszanach. Nowy król początkowo próbował podporządkować sobie Zamek Szaryski. Gdy plan się nie powiódł, wydał rozkaz podbicia Zamku Kapuszańskiego, na którym kasztelanem był mistrz Henryk de Berzeviczy ze szlacheckiego rodu wywodzącego się z Brezovicy (lub jak kto woli z Brzozowicy).

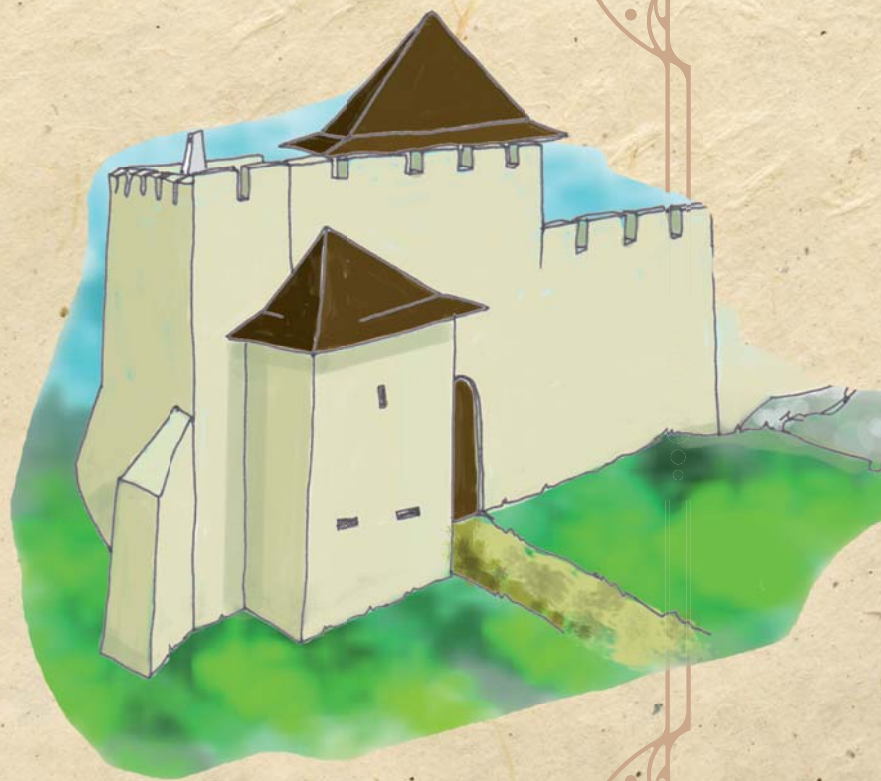

áš hrdina.
príbehu **Bohatier
z Maglovca**

je **Jožko Kvaka**, rodák
z Brezovice, odkiaľ ho
zobral kastelán Henrich na
Kapušíansky hrad.

rotagonista našej
opowieści **Bohater
z Maglovca** nazywał
się **Jožko Kvaka** i pochodził
ze wspomnianej Brezovicy.
Kasztelan zabrał go ze sobą
jako wiernego slugę na
Zamek Kapuszański.

Ložko sa musel
rozlúčiť so svojimi
drahými rodičmi
a svojou milou Borkou,
ktorá mu slúbila vernosť.

Ložko musiał się
pożegnać z drogimi
rodzicami i ukochaną
Borką, która obiecała,
że pozostanie mu wierna.

ożko konal užitočné
služby svojmu
pánovi.

ako sľuga oddal
swemu panu
ogromne przsługi.

ojsko kráľa Karla Roberta ešte pred rozhodujúcou bitkou u Rozhanoviec (15. júna 1312) zaútočilo na hrad Kapušiansky a po urputnom boji ho aj dobylo. Veliteľa hradu magistra Henricha uväznili v pivnici, stráženej vojakmi.

ojska króla Karola Roberta jeszcze przed decydującą bitwą pod Rozhanovcami (15 czerwca 1312 r.) zaatakowały i po zacieklej walkach zajęły Zamek Kapuszański. Kasztelana wtrącono do lochu strzeżonego przez strażę.

le Jožko Kvaka preoblečený za pastiera odložil svoju zbroj do bútlaviny stromu a predstierajúc, že hľadá stratenú ovцу, presvedčil vojakov na stráži k tomu, aby mu dovolili si sadnúť do pivnice namiesto údajného svojho staršieho brata (magistra Henricha).

óvčas to Jožko Kvaka w przebraniu pasterza ukrył swoją zbroję między spróchniałe drzewa i udając, że szuka zagubionej owieczki przekonał strażników, żeby wypuścili jego rzekomego starszego brata (czyli właśnie kasztelana) i to jego wtrącili do lochu.

a druhý deň, keď veliteľ kráľovského vojska prišiel na hrad, aby potrestal vinníkov, aj veliteľa Henricha, sklamane zistil, že Henrich je preč a namiesto neho zostal iba jeho služobník Jožko Kvaka, čo oklamal strážcov. Takto vlastne zachránil Henricha pred istou smrťou. Ale rozzúrený veliteľ dal za trest Jožkovi Kvakovi odrúbať obidve ruky až po zápästia. Takého ožobračeného ho dal pustiť z hradu.

Jožko, chudák, starenkou v Kapušanoch bol ošetrovaný, kým si neuzdravil rany na tele, ale aj na duši. Báł sa, ako ho prijme rodina a či Borka ho ešte bude mať rada.

astępnego dnia, gdy dowódca wojsk królewskich przybył na zamek, aby ukarać winnych, w tym kasztelana, rozczarowany stwierdził, że kasztelan zniknął i został tylko jego sługa, Jożko Kvaka, któremu udało się podstępem oszukać strażników. W ten sposób Jożko Kvaka uratował kasztelana przed niechybną śmiercią, ale rozwścieczony dowódca za karę kazał obciąć mu obie dłonie aż po nadgarstki i wyrzucić z zamku.

Okaleczonym Jożkiem zaopiekowała się miejscowa staruszka i leczyła go aż do czasu, gdy zagoiły się rany na jego ciele i duszy. Nim powrócił w rodzinne strony, obawiał się, jak przyjmie go rodzina i czy Borka wciąż będzie go chciała.

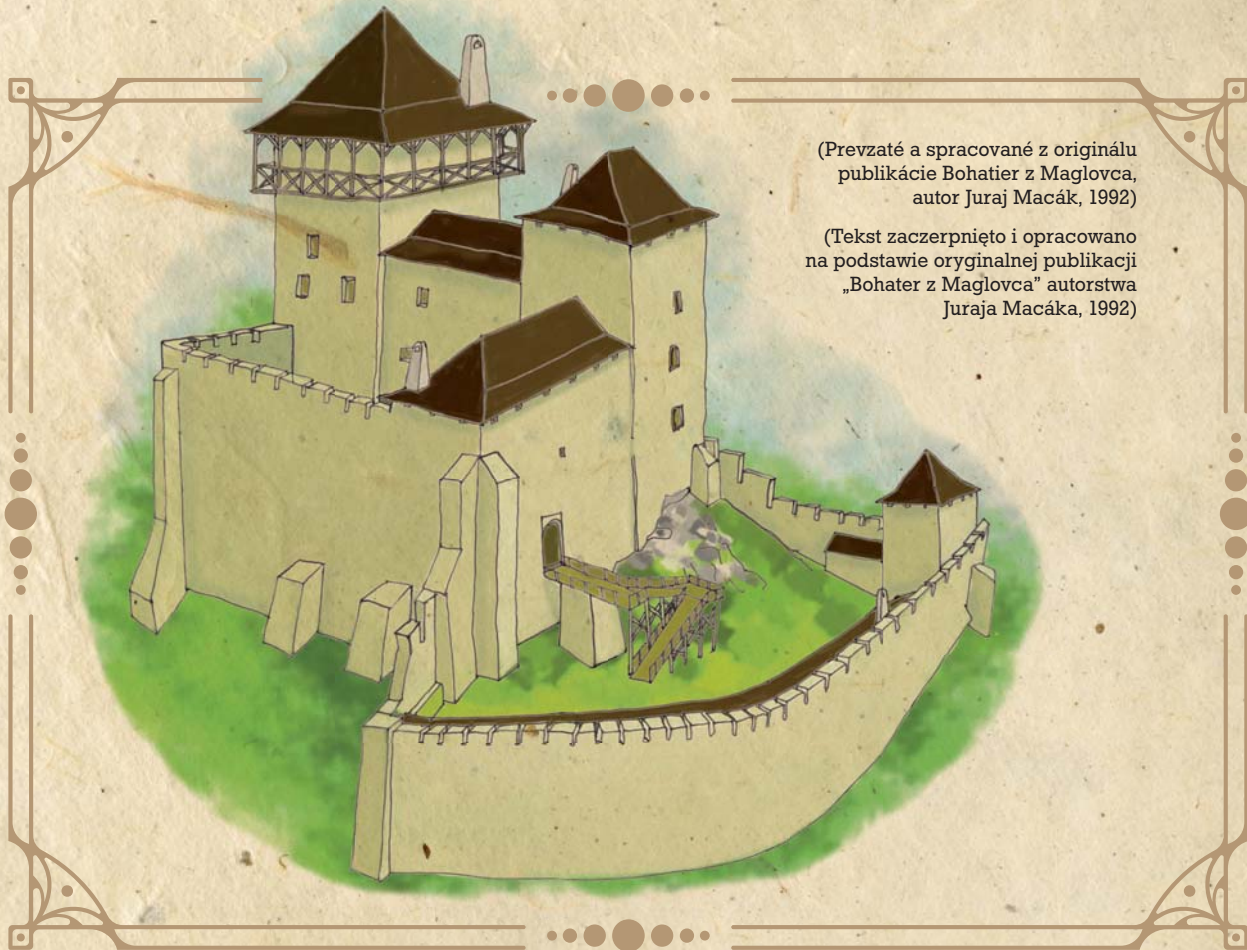
eskôr sa dostal domov. Zachránený magister Henrich z vďačnosti Jožkovi prisľúbil a daroval mu jeden celý majetok s mlynom pri rieke Toryse za Brezovicou. Doteraz sa ten chotár volá Kvakov. Borka svoj sľub dodržala, jej láska k Jožkovi pretrvala. Založili si rodinu a v Kvakove žili dlhé časy. Dnes už táto dedina neexistuje. Henrich u kráľa upadol do nemilosti, bola mu odňatá Nová Ves (t.j. Pečovská). Zomrel asi r. 1332, a to bez mužských potomkov.

A čo sa stalo s hradom? Hrad zostal dlhé roky opustený. Uhorský kráľ Ľudovít I. (1342 – 1382) daroval r. 1350 majetok radu svojmu vychovávateľovi Petrovi Szaplanczaymu. Po vymretí jeho potomkov hrad prešiel s majetkami znovu do rúk kráľa. Ale už kráľ Žigmund (1387 – 1437) daroval hrad s majetkami r. 1410 Andrejovi z Koky (v peštianskej stolici). A táto šľachtická rodina prevzala názov osady i hradu za svoje meno (KAPY). Bola potom vlastníkom hradu na celé stáročia.

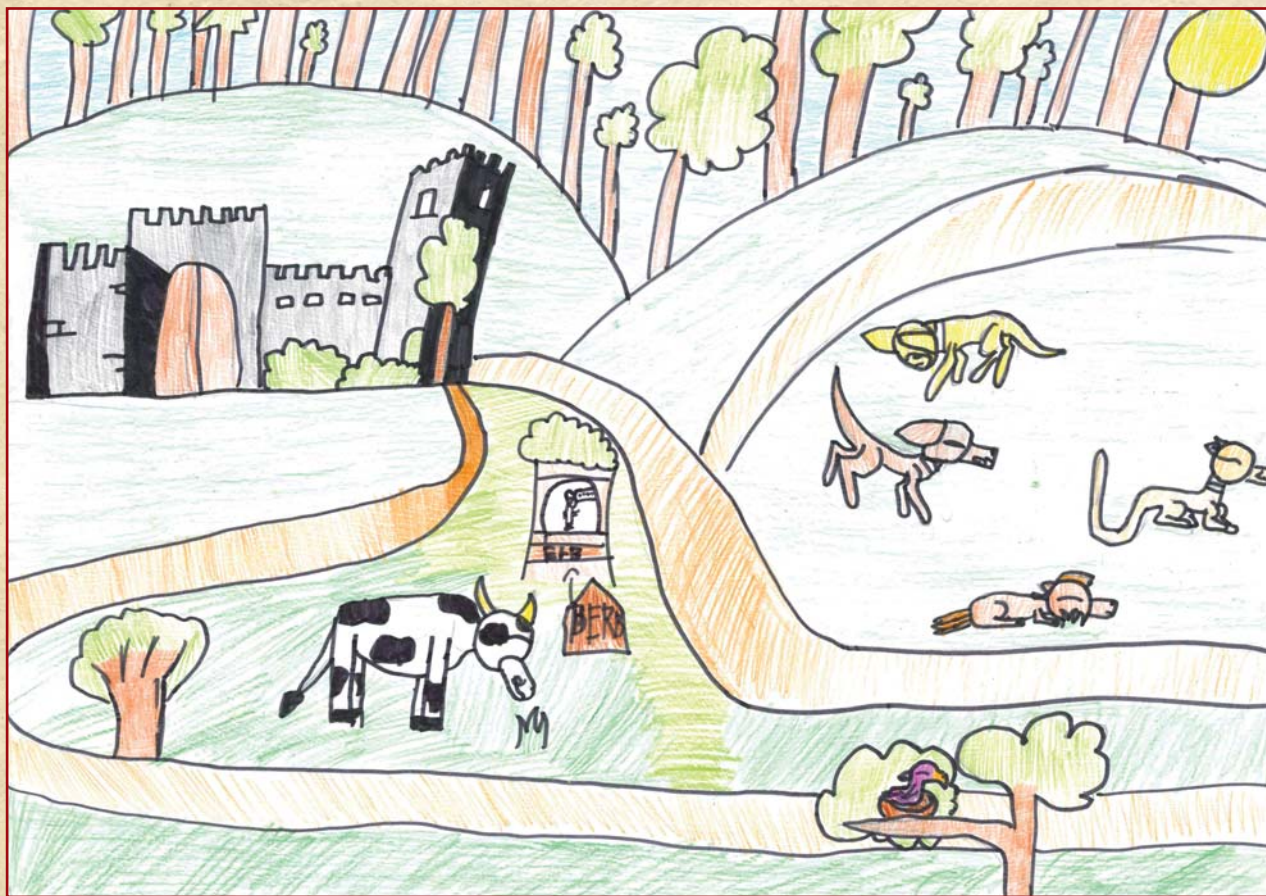
dy dotarł do domu, kasztelan, któremu uratował życie, z wdzięczności obiecał i podarował mu posiadłość z młynem położoną za Brezovicą nad rzeką Torysą. Do dziś dnia miejsce to nosi nazwę Kvakov. Borka dotrzymała słowa, a jej uczucie nie wygasło. Założyli z Jożkiem rodzinę i długo jeszcze żyli w Kvakovie. Dziś wioska już nie istnieje. Tymczasem mistrz Henryk popadł u króla w niełaskę, odebrano mu Pečovską Novą Ves i w końcu zmarł około 1332 r. nie pozostawiając męskich potomków.

A co się stało z zamkiem? Zamek na długie lata opustoszał. Król Ludwik I (1342 – 1382), lepiej znany jako Ludwik Węgierski, w 1350 r. przekazał majątek zamkowy swojemu wychowawcy Piotrowi Szaplóczayowi (Poharusowi). Gdy zaś i jego potomkowie wymarli, zamek wraz z posiadłościami trafił z powrotem w ręce króla. Z kolei król Zygmunt Luksemburski (1387 – 1437) przekazał go w 1410 r. Andrejowi de Koka (w Peszcie). Szlachecka rodzina zaczerpnęła od nazwy osady i zamku swe nazwisko (Kapy), a sam zamek należał do rodu Kapów przez całe stulecie.

(Prevzaté a spracované z originálu publikácie Bohatier z Maglovca, autor Juraj Macák, 1992)

(Tekst zaczerpnięto i opracowano na podstawie oryginalnej publikacji „Bohater z Maglovca” autorstwa Juraja Macáka, 1992)

Nikola Tomaščíková

Čo sa udialo na hrade Kapušany

ola hlboká letná noc. Nad hradom Kapušany svietil veľký guľatý mesiac. Ráno všetci obyvatelia vstali a išli k najbližšej rieke nabráť vodu, naraňajkovať sa a šup do práce. Väčšina mužov pracovala celé dni, aby mali čo do úst vložiť. A ženy sa starali o domácnosť a deti. Deti sa väčšinou hrali. Ich kráľ bol veľmi milý, ale mal jeden zlozvyk. Nevedel si priznať chyby.

A tak jeden deň za ním prišiel dedinčan a hovorí: „Dobrý deň, milý kráľ, tento rok úroda nejako nechce rásť. A ja nemám veľa peňazí. A keďže úroda je pre celé kráľovstvo, tak som sa prišiel spýtať, či by ste mi nepožičali na hnojivo od vedľajšieho kráľovstva?“ Kráľ na to odpovedal: „Isteže, isteže, nechce rásť. Hnojivo

sa zide stále, a hlavne v tejto chvíli. Tak platí.“ Kráľ mu požičal a dedinčan išiel domov.

A nato sa mu zazdalo, ako keby mu niečo hovorilo: „Ahoj, milý kráľ, počula som, že si veľmi štedrý. Dávaj pozor, aby sa ti to nevypomstilo.“ A vtom za ním prišiel ďalší dedinčan. Ale kráľ zistil, že sa mu to iba zdalo. Po ďalších rozhovoroch si konečne išiel oddýchnuť. Zohrial si čaj, ale stále premýšľal nad neznámym hlasom.

O chvíľu prišiel ďalší dedinčan a hovorí: „Dobrý deň, milý kráľ, prišiel som sa vás spýtať, či by ste mi nepožičali pár drobných na potravu pre kravy. Však viete, kravy sú pre celé kráľovstvo, tak požičiate?“ Kráľ na to odpovedal: „Isteže, isteže, kravy sú pre celé

kráľovstvo. Tak vám požičiam.“
A dedinčan odišiel.

Kráľ si išiel zasa oddýchnuť. Opäť však počul hlas: „Ahoj, milý kráľ, počula som, že si veľmi štedrý. Dávaj pozor, aby sa ti to nevypomstilo.“ Ale teraz už vedel, že sa mu to nezdalo. Napriek tomu to nikomu nepovedal. A taktô dookola to išlo sedem dní a sedem nocí. Kráľ si už s tým hlasom nevedel dať rady, no aj tak o tom nikomu nepovedal.

Raz za ním prišiel jeden starý dedo so svojou dcérou, a povedal: „Dobrý deň, milý kráľ, tento rok mi moje zdravie nejako nepraje, tak som sa vás prišiel spýtať, či by ste na lieky nepožičali.“ Kráľovi prišlo dedka ľúto, tak povedal: „Hoci nie sú pre celé kráľovstvo, život je dôležitejší ako blahobyť.“ Rytier išiel po penia-

ze pre deda a naraz skríkol: „Milý kráľ, v kráľovskej kase nie sú peniaze.“ Kráľ sa zľakol a prikázal rytierom zavrieť brány a každého, kto bol v kráľovstve. Všetkých vypočuli, ale nikto ani päť metrov od kasy nebol.

A tak sa pozberali všetci, ktorým kráľ požičal a povedali mu: „Milý kráľ, ste veru až premilý, a tak sme vám prišli ukázať vinníka.“ Kráľ sa potešil. A dedinčania ukázali kráľovi jeho obraz – obraz vinníka. Kráľ sa na nich udivene pozeral a nechápal. Dedinčania povedali: „Ste veľmi milý kráľ, až taký milý, že tie všetky peniaze ste nám požičali.“ Všetci mu peniaze vrátili a kráľ si už dával väčší pozor!

A kráľovi popadali peniaze až na zvonec a rozprávky je koniec.

Patrik Hatok

Zojka Namešpetrová

Co się wydarzyło na zamku w Kapuszanach

Była głęboka letnia noc. Nad zamkiem w Kapuszanach świecił wielki okrągły księżyc. O świcie wszyscy mieszkańcy wstali i wyruszyli nad rzekę nabrać wody, żeby móc się posilić i zabrać za pracę. Większość mężczyzn całymi dniami harowała w pocie czoła, żeby mieć co do ust włożyć. Kobiety zajmowały się domami i opiekowały dziećmi. Te ostatnie zwykle harcowały. Król był bardzo dobrym człowiekiem, lecz miał pewną wadę. Otóż nie umiał przyznać się do błędu.

Pewnego dnia przyszedł do niego z prośbą wieśniak i rzekł:

- Witaj, miłościwy królu. W tym roku plony będą wyjątkowo słabe. Nie jestem majętny, a ponieważ zbiory z pól służą całemu królestwu, chciałem zapytać, czy udzielisz mi pożyczki na nawóz, który sprowadziłbym z sąsiedniego królestwa.

Król odrzekł:

- Naturalnie, nieurodzaj. Nawóz zawsze się przyda, zwłaszcza teraz. Zatem zgoda.

Król pożyczył mu pieniądze i wieśniak wrócił do domu.

Gdy wieśniak poszedł, królowi wydało się, jakby słyszał dochodzący skądś głos: „Witaj, miłościwy panie, doszły mnie słuchy, że jesteś bardzo szczodry. Uważaj tylko, żebyś tego nie pożałował.”

Właśnie wtedy zjawił się kolejny poddany. Król stwierdził, że tylko mu się wydawało, że coś słyszał, a gdy wysłuchał kolejnych prośb, udał się na odpoczynek, zaparzył sobie zioła i zadumał się nad nieznanym głosem.

Rozmyślenia przerwała wizyta kolejnego chłopca, który zwrócił się do króla tymi oto słowami:

- Bądź pozdrowiony, czcigodny królu, przyszedłem zapytać, czy mogę liczyć na pożyczkę na paszę dla bydła. Jak wiesz, krowy są dobrem całego królestwa... Czy udzielisz mi zatem pożyczki?

Król odrzekł:

- Wiadomo, krowy są dobrem nas wszystkich, dlatego ci pomogę.

Po tych słowach chłop wyszedł.

Król znów udał się na odpoczynek.

Po raz kolejny usłyszał jednak głos:

„Witaj, miłościwy panie, doszły mnie słuchy, że jesteś bardzo szczerzy. Uważaj tylko, żebyś tego nie pożałował.” Tym razem król wiedział już, że wcale się nie przesłyszał. Nic jednak nie odpowiedział. Minęło siedem dni i siedem nocy. Król nie mógł dłużej znieść tajemniczego głosu, ale nikomu o nim nie powiedział.

Któregoś razu do króla przyszedł starsuszek z córką i rzekł:

- Kłaniam ci się nisko, miłościwy królu. W tym roku podupałem na zdrowiu, dlatego przybywam zapytać, czy dobrotliwy władca nie zechciałby mi pożyczyć na lekarstwa.

Królowi zrobiło się żal starsuszka, więc rzekł:

- Choć nie służy to dobru królestwa, życie jest ważniejsze niż dobrobyt.

Rycerz poszedł po pieniądze dla starca, lecz nagle krzyknął:

- Miłościwy panie, skarbiec jest pusty! Król się przestraszył i rozkazał strażom pozamykać wszystkie bramy i zatrzymać każdego przebywającego na terenie królestwa. Wszyscy zostali przesłuchani, ale okazało się, że nikt nie miał dostępu do skarbcza.

Wówczas zebrali się wszyscy, którym król pożyczył pieniądze i rzekli:

- Miłościwy panie, twoja szczodrość nie zna granic. Przychodzimy do ciebie wskazać winnego.

Na te słowa król się uradował, a wieśniacy pokazali władcy jego obraz – obraz tego, kto odpowiada za pusty skarbiec. Król spojrzał na nich zdumiony, nie rozumiejąc, o co chodzi, więc pośpieszyli z wyjaśnieniem: „Jesteś tak szczodry

i dobroduszny, że rozdałeś nam wszystkie pieniądze.” Wówczas zwrócili mu pieniądze i od tej pory król bardziej uważał, komu pożyczca.

Wieści te przyniósł królewski goniec, a teraz już nastał opowiadki koniec.

Patrik Hatok

Barborka Srslová

Legenda o Kapušianskom hrade

o skončení vojny sa vracali dvaja bratia domov. Bolo to v období za panovania kráľa Mateja. Ako tak išli po pustom lese, zrazu zbadali v rokline koč. Zľakli sa, či v tom koči niekto nie je. Preto zišli z koní a išli preskúmať roklinu i koč. Keď prišli ku koču, zistili, že je tam kráľovský poklad. Celí natešení vynášali zlato po kopci, ale prišli na to, že všetko naraz neodnesú. Zišli dole a s konármi poprikrývali koč, aby niekto nenašiel zvyšok pokladu. Ponáhľali sa domov na hrad i so zlatým pokladom. Cestou rozmýšľali, čo s ním urobia. Jeden z nich chcel opraviť hrad a druhý chcel zase kúpiť kravy, ovce a hydinu. Po vojne sa im zdalo, že bohatstvo pomôže hradu i poddaným. A tak sa pustili do práce. Nakúpili kone, kravy

a hydinu. Čo malo ruky i nohy, všetci pracovali. Poddaní boli šťastní, že mali takých pánov a netrpeli hladom. Jeden z bratov začal prerábať hrad, aby tam mohli žiť. Všetko sa im darilo. Sýpky sa plnili. Mäsa mali dostatok. Ale mladí bratia si chceli založiť rodiny.

Prišiel čas, keď z Kapušianskeho hradu bratia Kapiovci oznámili, že si hľadajú nevesty. Musia byť krásne a múdre. Keďže boli bohatí, chceli aj bohaté nevesty. Museli najprv požiadať kráľa Mateja, či sa môžu oženiť. Ten im dovolil, ale povedal im, že on sám im vyberie nevesty. Spravili veľký bál a kráľ Matej prišiel so svojimi dvoma rozmazanými dcérami. Boli krásne, ale namyslené. Bratia sa hneď oženili. Týždeň čo týždeň sa robili

bály, užívali si mladé princezničky. Kúpovali nové šaty, šperky a každý deň chceli nové dary. Bratia Kapiovci začali šetriť, ale nechceli si rozhnevať kráľa. Mysleli si, že keď nedajú svojim ženám všetko, čo si len zmyslia, kráľ Matej ich pošle do vojny. Videli, ako poddaní začali hladovať, ako sa mŕňajú kone a vyprázdňujú sýpky. Vďaka mladým princeznám, ktoré denno-denne hýrili a nechceli šetriť.

Jedného dňa zistili, že sú na zámku sami, lebo nemali čo jesť a všetci poddaní utiekli z hradu. V truhlici neostala ani jedna zlatka. Báli sa povedať kráľovi Matejovi, že jeho rozmazané a namyslené dcéry všetok majetok rozhajďákali. Tak poslali kráľovi list i s jeho dcérami, aby im poskytol domov, no kráľ vrátil svoje dcéry späť.

Povedal im: „Keď ste si ich vyženili, tak si ich berte! Mali ste držať pevnú ruku

nad majetkom, aby ste mali z čoho žiť.“ Takže bratom neostávalo nič iné, len si svoje ženušky naspäť prijať. Popredali šaty, šperky a zas nakúpili kone, kravy a hydinu. Krásne princezničky začali pracovať. Pásť kozy i kravy, kydať hnoj, variť a upratovať. Ich obdobie hýrivosti skončilo. Narodili sa im krásne deti a poddaní sa vrátili na hrad, lebo opäť začínalo obdobie bohatstva. Bratia už teraz otáčali každý dukát šetrne, lebo vedeli, že každý poklad pomynie. Kráľ Matej sa prizeral z diaľky a tešil sa, ako sa jeho rozmazané dcéry menili vo veľké poklady. Už neboli pekné a namyslené princezničky, ale zodpovedné matky. Kapušiansky hrad kvitol ako ruža. Všetci svedomito pracovali.

Zazvonil zvonec a legende o Kapušianskom hrade a veľkom poklade je koniec.

Vanesa Tkáčová

Legenda o zamku w Kapuszanach

dy wojna się skończyła, dwaj bracia wracali do domu. Miało to miejsce za panowania króla Macieja. Wędrując opustoszałym lasem, ujrzeli w wężozie karocę. W pierwszej chwili przestraszyli się, czy komuś coś się nie stało. Zsiedli z koni i podeszli do wężozu. Gdy zbliżyli się do karocy, dostrzegli w niej wielki skarb. Uradowani chcieli wynieść złoto z karocy, ale wkrótce okazało się, że sami sobie nie poradzą. Zeszli do wężozu i przykryli karocę gałęziami, żeby nikt nie znalazł skarbu. Później pośpiesznie ruszyli na zamek, niosąc ze sobą złoto. Po drodze zastanawiali się, co z nim zrobić. Jeden chciał wyremontować zamek, drugi wolał kupić krowy, owce i drób. Byli przekonani, że po wojnie skarb pomoże zamkowi

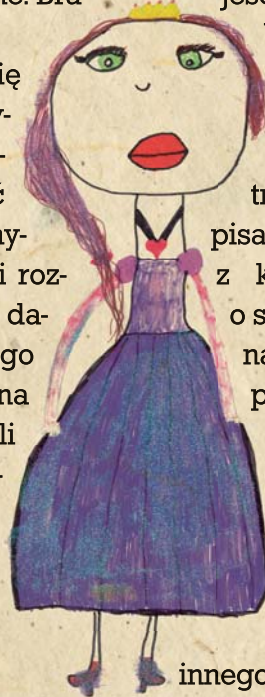
i poddanym.

I tak z zapalem wzięli się do pracy. Kupili konie, krowy i drób. Kto miał ręce i nogi, ten pracował. Poddani byli szczęśliwi, że mieli takich obrotnych panów i nie musieli głodować. Jeden z braci zaczął przebudowywać zamek, aby dobrze się w nim mieszkało. Wszystko szło jak z płatka. Spichlerze się wypełniały, mięsa było pod dostatkiem, a bracia zapragnęli założyć rodzinę.

Nadeszła pora, kiedy bracia z zamku w Kapuszanach obwieścili, że szukają narzeczonych. Muszą być to piękne i mądre dziewczęta. A że sami byli bogaci, pragnęli bogatych panien. Najpierw musieli poprosić króla Macieja o pozwolenie na żeniactwo. Król zgodził się, ale powiedział, że sam wybierze im przyszłe żony. Z tej okazji

urządzono wielki bal, a król Maciej przybył ze swoimi dwiema rozpieszczonymi córkami. Były piękne, ale próżne. Bracia wkrótce się z nimi ożenili.

Tydzień w tydzień odbywały się bale, młode żonki używały sobie życia. Kupowały nowe suknie, kosztowności i wciąż chciały dostawać prezenty. Bracia musieli zacząć myśleć o oszczędzaniu, ale nie chcieli rozsierdzić króla. Myśleli, że jeśli nie dadzą swoim żonom wszystkiego, czego te zapragną, król Maciej wyśle ich na wojnę. Wiedzieli, że poddani zaczęli głodować, konie padają, a spichlerze pustoszeją. A wszystko z powodu małżonek, którym w głowach była tylko zabawa i luksusy, nie chciały słyszeć ani słowa o oszczędzaniu.

Pewnego dnia okazało się, że zostali na zamku sami, nie było już co jeść, a wszyscy poddani uciekli.

W skrzyni nie została ani jedna złota moneta. Bali się przyznać królowi Maciejowi, że jego rozpieszczone, próżne córki roztrwonily wszystkie pieniądze. Napisać do króla list i wysłać go razem z królewskimi córkami, prosząc o schronienie dla nich. Król był jednak nieugięty i odesłał córki na powrót do prawowitych mężów. Oto, co odpowiedział:

„Wzięliście je sobie za żony, to je sobie trzymajcie! Trzeba było pilnować majątku, żeby mieć z czego żyć.”

Braciom nie zostawało nic innego jak tylko przyjąć swe żony

ZOJKA

Zojka
Namešpetrová

z powrotem. Posprzedawali suknie, kosztowności i znów kupili konie, krowy i drób. Piękne żoneczki musiały zacząć pracować. Paść kozy i krowy, rozrzucić gnój, gotować i sprzątać. Wesołe czasy się skończyły. W międzyczasie urodziły im się śliczne dzieci, a poddani wrócili na zamek, jak tylko zaczęło im się lepiej powodzić. Teraz bracia oszczędzali już grosza, bo dobrze wiedzieli, że każdy skarb kiedyś się kończy. Król Maciej przyglądał się temu z oddali i cieszył się, że jego rozpieszczone córki zmieniły się w prawdziwy skarb. Nie były już pięknymi, lecz próżnymi dziewczętami, lecz odpowiedzialnymi matkami. Zamek w Kapuszanach kwitł niczym róża, a wszyscy uczciwie pracowali.

A gdy osłabły promienie słońca, także legenda o zamku i skarbie dobiegła końca.

Vanesa Tkáčová

O rytierovi Adamovi

hcela by som vám povedať jeden príbeh, ktorý sa stal na krásnom Kapušianskom hrade. Jedného obyčajného dňa prišiel na hrad list. Ten list nebol napísaný pekne, ale hradný pán si to nevšimol a nevšimol si, ani kto ho napísal. Písaný bol starým rytierom menom Sono Makovin. Bol to bývalý rytier z Kapušian. Kedysi bol aj dobrým kamarátom, ale stalo sa niečo strašné. Povedal veľké klamstvo pánovi z vedľajšieho panstva. Povedal, že bude vojna, a veľká. Ale pán o tom nič nevedel. A zrazu zaútočili. Našťastie silné múry odolali vojsku a falošného rytiera Makovina vyhodili tiež. Hradný pán dostával od neho listy, že sa chce vrátiť späť, a že veľmi ľutuje, čo urobil. Tak ho pustili naspäť do hradu a stalo sa opäť niečo

zlé. Ale panovník bol veľmi múdry, a hlavne, bol z rodiny Kostrovcov. Vyhodil ho zase, lebo chcel dcéru Františku za ženu, ako každú druhú hradnú devu. Zase mu vypisoval. Ale teraz mu už neveril a zavolať najvernejšieho rytiera Adama Kamaroviča.

Jedného dňa sa rytier Adam dozvedel, že Sono Makovin zaútočí a chce uniesť krásnu Františku. Adam čakal v tajnom výklenku dlho, kým nevidel Sona vchádzať do komnaty krásnej hradnej panny a spomenul si, že je tam aj ona - a sama. Preto prišiel v tú najlepšiu chvíľu, aby milovanú Františku zachránil. Už-už ju chcel vytrhnúť zo sna a uniesť bohvie kde. Ale Adam ho hneď schmatol a vyhodil ďaleko - ďaleko za hradby hradu. A keď sa to do-

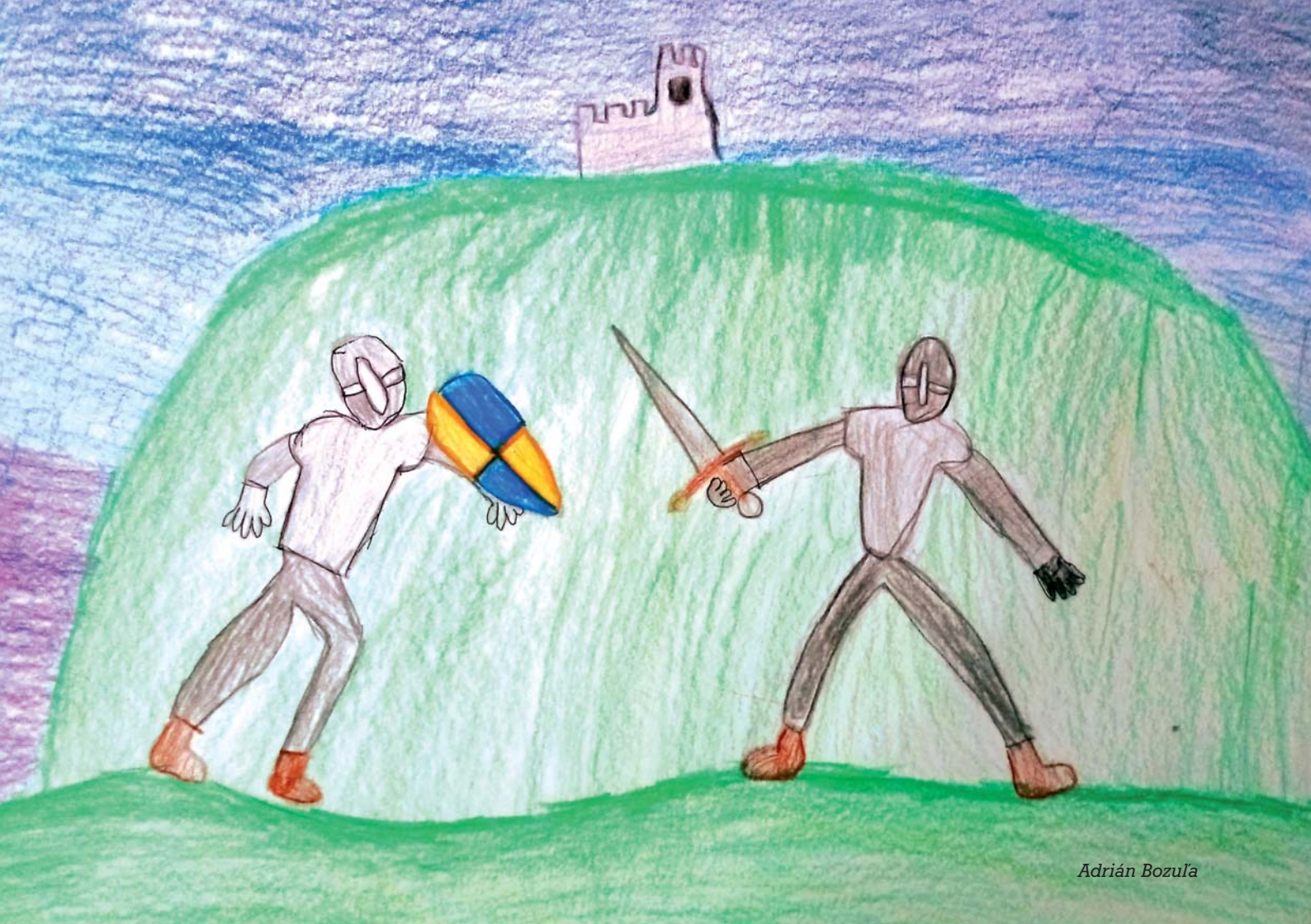
zvedel pán hradu, hneď dal rytierovi Adamovi nežnú a krásnu Františku za ženu. Ale hovorieva sa po dedine,

že Soňo dodnes búcha do hradných brán, aby uchmatol Františku Adamovi. No, kto vie.

Anna Kasalová

*Alžbetka
Verčimáková*

O rycerzu Adamie

hciałam się z Wami podzielić pewną historią, która wydarzyła się na zamku w Kapuszanach. Otóż pewnego dnia na zamek przyszedł list. Nie był to jeden z tych miłych dla ucha władcy listów, lecz podkomorzy nie zwrócił uwagi na nadawcę. Napisał go bowiem rycerz Sono Makovin. Niedługo służył on na zamku w Kapuszanach. Był przyjacielem dworu, ale stało się coś okropnego. Okłamał władcę sąsiedniego księstwa. Zapowiedział, że będzie wojna, i to nie byle jaka. Ale pan nic o tym nie wiedział, gdy zaczął się atak. Na szczęście silne mury wytrzymały natarcie wrogich wojsk, a rycerza wyrzucono z zamku. Podkomorzy dostawał od niego listy, w których rycerz wyrażał skrucę

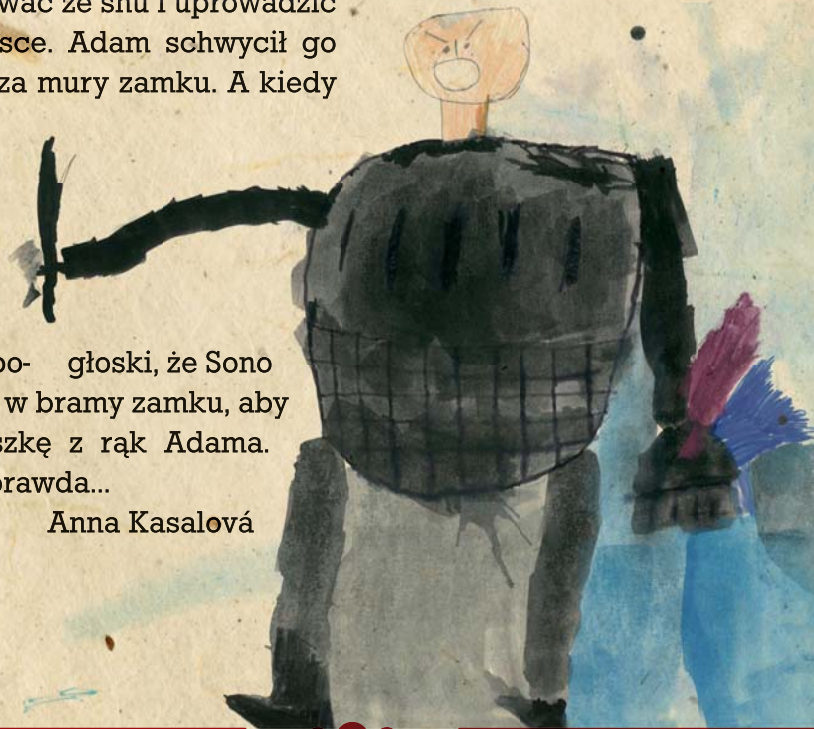
i chęć powrotu na zamek. Wreszcie mu przebaczone i mógł wrócić, lecz wtedy znów wydarzyło się coś strasznego. Ale władca był mądry, pochodził bowiem z rodu Kostrów. Wyrzucił rycerza na bruk, gdy zuchwalec oświadczył, że chce pojąć za żonę jego córkę Franciszkę niczym zwyczajną damę dworu. I znów rycerz słał błagalne listy. Tym razem władca już mu nie uwierzył i wezwał do siebie najwierniejszego rycerza, Adama Kamarowicza.

Pewnego dnia rycerz Adam dowiedział się, że Sono Makovin planuje atak i porwanie pięknej Franciszki. Adam przycisnął się na niego w sekretnym miejscu i czekał tak długo aż ujrzał Makovina wchodzącego do komnaty pięknej Franciszki. Wówczas przypomniał sobie, że jest ona

tam sama. Przybył w samą porę,
żeby uratować dziewczynę. Makovin
już chciał ją wyrwać ze snu i uprowadzić
w nieznane miejsce. Adam schwycił go
i wygnał daleko za mury zamku. A kiedy
dowiedział się
o tym władca,
pozwolił Adamo-
wi pojąć za żonę
swoją piękną
córkę. Ale we
wsi wciąż krążą po- głoski, że Sono
do dziś dnia wali w bramy zamku, aby
wydrzeć Franciszkę z rąk Adama.
Któż wie, czy to prawda...

Anna Kasalová

Alex
Majirský

Rytier hrdina

Nina Dirdová

Rytier to bol dedinský,
no bojovník hrdinský.

A keď v boji ostal sám,
stále veril: ja na to mám!

Jedno dievča páči sa mu,
na hrade však smejú sa mu.

Dievča kvety miluje,
budúcnosť s ním plánuje.

Nosí stuhy belasé,
pridajú jej na kráse.

Rytier dievča získal si,
o rok milú zobral si.

Panstvo chystá hostinu,
jedia samú divinu.

Na hrade sa tešili
a po tri dni slávil.

Rytier novým pánom je,
kráľovstvo sa raduje.

Dzielny Rycerz

Nina Dirdová

Rycerz był poddanym wiejskim
I wojakiem bohaterskim.

W białe wstęgi się ubrała,
Sama się sobie spodobała.

Gdy na polu bitwy został sam,
Strachom się nie poddał.

Rycerz znalazł swoją Panią,
A za rok żona - mówili na nią.

Raz się poczuł zakochany,
Lecz na zamku był wyśmiany.

Młodzi ucztę ogłosili,
Na dziczyznę zaprosili.

Dziewczyna kwiaty przyjęła,
O wspólnej przyszłości marzyć
zaczęła.

W zamku radość zagościła,
Trzy dni zabawa gości cieszyła.

Rycerz został nowym panem,
i przypadł do gustu poddanym.

Anička
Fornadeľová

Ako sa sen o Kapušianskom hrade stal skutočnosťou

edného dna sa narodil jeden malý chlapec. Miloval školu, a hlavne predmet, na ktorom sa učili o hradoch. Z toho predmetu mal samé jednotky. Túžil, aby aspoň jeden hrad navštívil. No ale nebol z tej najbohatšej rodinky. Keď raz večer zaspal, sníval sa mu tento nádherný sen. Samé stromy, kvety, zvieratká, a dokonca tam boli aj hrady. Bolo ich päť. Rozhodol sa, že všetky hrady navštívi. Ale nevedel, aký je ten piaty hrad. A tak si povedal, že ho navštívi ako posledný.

Ako šiel prvou cestou, zrazu zbadal niečo guľaté. Bol to ježko, ktorý išiel na Šarišský hrad. Ježko sa ho opýtal, kam ide. Skamártili sa a rozhodli sa, že pôjdu spolu.

Ježko mu porozprával o všetkých hradoch, ktoré sú na Slovensku. Okrem jedného. Bol to ten, ktorý sa nachádzal pri obci Kapušany. Prezradil mu, že nikto nevie, čo je to za hrad. Rád by to chcel zistiť, ale nevedel ako, keď je taký malý. A tak mu napadlo, že by mu pomohol. Chlapec s tým súhlasil, lebo aj on chcel zistiť, čo je to za hrad. Myslel si, že bude prvý, kto objaví spomínaný hrad. A myslel si dobre.

Ako išli po ceste, zrazu im tam vošiel kameň. Ježko sa tak naľakal, až sa zabalil do kľbka. Chlapček zdvihol kameň a odhodil ho. Nevšimol si, že trafil mrkvu, ktorá patrila zajačikovi. Zajačik sa nahneval a išiel zistiť, kto a prečo mu

hodil kameň do mrkvy. No netušil, že tam bude jeho najlepším kamarát ježko. Hneď vyliezol z kríka a rozbehol sa za ním. Všimol si aj chlapca. Ježko povedal zajačikovi, že idú objavovať neznámy hrad. A tak sa k dvom hľadajúcim pripojil aj tretí, zajačik, a spolu chceli objaviť ten piaty hrad. Zajac im prezradil, že vždy túžil preskúmať hrad. A splnilo sa mu to.

V polovičke cesty ježko smutným hlasom povedal, že je hladný. Ale nikto nemal nič po ruke. Chlapček si všimol strom, na ktorom boli jablká. Jedno jablko odtrhol a dal ježkovi. Ale on nevedel, že je to nezrelé jablko. Ako do jabĺčka zahryzol, tak ho i vypľul. Povedal mu, že musí odtrhnúť červené a nie zelené jablko. Na žiadosť ježka mu odtrhol červené jablko. Ježko ho s chuťou zjedol. Popri tom dobrodružstve si však ani neuvedomili, ako im zbehla cesta...

Zrazu boli pri hrade. Splnil sa im sen, no nie úplne. Bolo to ako v rozprávke. Veď sme v rozprávke...

Keď stáli pred tou veľkou bránou, chlapček si v duchu povedal, že na to nikdy nezabudne. Ta brána sa im otvorila, a bol koniec.

Nie, robím si srandu. Nevedeli, kde majú ísť skôr. Ten hrad bol taký nádherný. A keď si pozreli celý hrad, usúdili, že toto je ich najlepší deň. No a tým sa končí jeho sen. Prečo?

Lebo bolo šesť hodín ráno a on musel ísť do školy. Tentokrát sa mu veľmi nechcelo. Všetkým v škole vyrozprával, aký mal sen. A všetkých to, samozrejme, zaujalo. Musím sa priznať, aj mňa to zaujalo. A aj pani učiteľka bola prekvapená. Preto sa rozhodla, že deti poteší a v blízkej dobe podniknú výlet na Kapušian-

sky hrad, aby sa sami na vlastné oči presvedčili o tejto nádhere.

Natešený chlapček prišiel domov a všetko vyrozprával mamke aj ockovi. Boli z toho takí prekvapení, že nevedeli, čo majú povedať. Prezradil im, že zajtra idú s pani učiteľkou na výlet na Kapušiansky

hrad. Ráno sa deti zhromaždili v skupinkách. Bolo to také isté ako v tom sne. Celý deň so zážitkami. Ako živý sen.

Ā čo mám k tomu ešte dodať? Asi už nič. Alebo ako vždy na záver: Zazvonil zvonec a môjmu príbehu o Kapušianskom hrade je koniec. Melánia Mikulová

Simon
Varga

Jak ziścił się sen o zamku w Kapuszanach

Pewnego dnia urodził się chłopiec, który uwielbiał się uczyć, a w szkole najbardziej lubił przedmiot, na którym nauczycielka opowiadała o zamkach. Miał z niego same piątki. I marzył, by pewnego dnia odwiedzić choć jeden zamek. Jego rodzina była jednak raczej uboga. Pewnego wieczoru chłopiec zasnął i przysnił mu się ten oto wspaniały sen:

Wszędzie były drzewa, kwiaty, zwierzęta i aż pięć okazałych zamków. Postanowił je wszystkie odwiedzić, ale nie wiedział, gdzie znajduje się ostatni z nich, dlatego zostawił go sobie sam na koniec.

I gdy tak szedł drogą ujrzał nagle coś okrągłego. Był to jeź podążający na Zamek Szaryski. Jeź zapytał chłopca, dokąd się wybiera. W drodze zaprzyjaźnili się i postanowili pójść razem. Jeź opowiadał mu o wszystkich słowackich zamkach. Z wyjątkiem jednego. Był nim zamek w Kapuszanach. Zdradził mu, że niewiele o nim wiadomo i chce się dowiedzieć, dlaczego. Ale nie wiedział jak, skoro był tak mały. Wpadł więc na pomysł, żeby poprosić o pomoc chłopca, który od razu się zgodził, bo i on chciał poznać tajemniczy zamek. Myślał, że będzie pierwszym, który go odkryje. I wcale się nie mylił.

Wędrując przyjaciele trafili na kamień. Jeź tak się wystraszył, że zwinął się w kłębek. Chłopiec podniósł kamień i cisnął nim w pole. Nie zauważył, że trafił w stos marchwi, która należała do zająca. Zając się zdenerwował i poszedł sprawdzić, kto i dlaczego rzucił kamień. Nie przypuszczał, że spotka swojego przyjaciela, jeża. Wyszedł z zarośli i przywitał się z nim. Zauważył też chłopca. Jeź zdradził przyjacielowi, że zamierzają odkryć tajemniczy zamek. I tak dołączył trzeci kompan, zając. W trójkę wyruszyli do piątego zamku. Zając wyznał, że zawsze marzył o odkrywaniu zamkowych tajemnic i wreszcie marzenie się spełniło.

W połowie drogi jeź smutnym głosem powiedział, że jest głodny. Ale nie mieli pod ręką niczego do jedzenia. Chłopiec zauważył drzewo, na którym rosły

jabłka. Zerwał jeden owoc i podał jeżowi. Nie wiedział, że jabłko jest jeszcze niedojrzałe. Jeź skosztował go i zaraz wypluł. Powiedział chłopcu, że musi zerwać czerwone, a nie zielone jabłko. Chłopiec posłuchał go i jeź zjadł jabłko ze smakiem. Podczas wędrówki pełnej przygód nawet nie zauważyli, jak zleciała im droga...

Wreszcie dotarli pod zamek. Spełniło się ich marzenie, choć nie całkiem. Wszystko było jak w bajce, bo to w końcu bajka... Gdy stanęli przed wielką bramą, chłopiec pomyślał, że tę chwilę zapamięta na zawsze.

Otworzyła się brama i czar prysnął. Oczywiście żartuję.

Zamek był tak wspaniały, że odkrywcy nie wiedzieli, od czego zacząć. A kiedy go obejrzel, uznali, że to najpiękniejszy dzień w ich życiu. I w tym miejscu

czar prysnął. Dlaczego?

Bo wybiła szósta rano i trzeba było iść do szkoły. Tym razem chłopcu wyjątkowo się nie chciało. W szkole jednak opowiedział kolegom o swoim śnie. Wszyscy z zainteresowaniem słuchali. Trzeba przyznać, że i mnie zaintrygowała opowieść. Nasza nauczycielka wprost zamieniła się w słuch i postanowiła zrobić nam niespodziankę. Chciała zabrać nas na wycieczkę do zamku w Kapuszańcach, by dzieci na własne oczy mogły się przekonać o jego wspaniałości.

Uradowany chłopiec wrócił do domu i opowiedział całą historię rodzicom. Byli tak zaskoczeni, że nie wiedzieli, co powiedzieć. Na koniec dodał, że następnego dnia wyruszają na wycieczkę na zamek.

Rano dzieci zebrały się przed szkołą i wyruszyły na wycieczkę. Wszystko

było jak we śnie, cały dzień był pełen wrażeń niczym ze snu chłopca.

Cóż jeszcze dodać? To chyba wszystko. Ale zakończę tradycyjnie: skończyła się bajka, w garnuszku dwa jajka.

Melánia Mikulová

Riško Pankuch

Legenda o rytierovi z Kapušianskeho hradu

Keď bol, tam bol, lenivý chlapec bol, ktorý sa volal Bernard. Mal 20 rokov. Bernard chcel byť odjakživa rytierom. Jeho otec mu vždy vravel, že ak to naozaj chce, tak sa musí polepšiť. Bernard si jeho slová vôbec nepripúšťal k srdcu. Bolo mu jedno, čo vraví jeho otec. Jedného dňa na hrade hľadali rytiera. Jeden rytier si poranil ruku, takže si zobral péenku. A táto novina sa dostala až do Nitry k Bernardovi. Bernard ani neváhal, zbalil si veci a odišiel na otcovej motorke na pohovor.

Keď jeho mama prišla z práce a nevidela ho v izbe, hneď mu napísala SMS. On však neodpísal. Keď večer prišiel jeho otec z úradu práce, tak sa rozhodli, že mu

zavolajú. Volali mu asi 100-krát, no nezdvihol. Vtedy sa mama išla pozrieť do jeho izby ešte raz a videla tam plagát, kde bolo napísané: „Hľadáme rytiera na Kapušiansky hrad. Kto má záujem, nech sa ozve na číslo 0903 546 alebo nech príde osobne.“ Mama túto správu oznámila otcovi. Ten sa vybral po motorku, ale nebola tam. Preto mali ešte väčší strach, lebo Bernard nemal vodičský preukaz na motorku, ale len na auto. Rodičia rýchlo naštartovali auto a išli do Kapušian. Bernard medzitým zdolal 100 zákrut, 3 pokuty a prebrodil 4 mláky, až sa dostal do Kapušian. Bernard čakal v dlhokánskom rade na pohovor, dokiaľ na neho neprišiel rad. Vošiel

do miestnosti, sadol si pred kráľa a rozprával sa s ním o práci.

Nastal čas, kedy sa mal vyhlásiť ten pravý rytier. Kráľ už mal jasného víťaza, ale medzitým zbadal Bernarda, ako zo stromu trhá vzácné jablko, ktoré nikto nikdy pred tým nemal odtrhnúť. Kráľ sa ho spýtal: „Prečo si odtrhol to jablko?“ Bernard na to povedal: „Chcel som ho zachrániť pred zmrznutím v tomto období mrazu.“ Kráľ sa len otočil, postavil sa pred všetkých a povedal: „Za rytiera vyhlasujem Bernarda Lip-táka.“ Bernard sa tomu veľmi potešil. Kráľ sa potom k nemu vrátil a povedal mu: „Som veľmi rád, že si zachránil naše vzácné jablko. Zajtra o 5:00 ráno nastupuješ.“

Bernardovi rodičia sa dostavili na hrad. Chytili ho za ruku a porozprávali sa s ním. I radovali sa. Ale povedali mu tiež, nech im nič také už nikdy ne-

spraví. Bernard sa veľmi snažil byť tým najlepším rytierom. A podarilo sa. Vyhral všetky súboje. Princeznú chránil ako mohol a bol to najlepší a najpracovi-tejší rytier. Bernard si našiel aj priateľku, volala sa Dáša. Boli šťastní a o Bernardo-vi sa hovorí doteraz.

Sofia Lazoríková

Milo Masrna

Legenda o rycerzu na zamku w Kapuszanach

Lawno, dawno temu był sobie leniwy młodzieniec imieniem Bernard. Miał 20 lat i od zawsze chciał zostać rycerzem. Ojciec zawsze mu powtarzał, że jeśli naprawdę czegoś pragnie, musi się przyłożyć. Bernard jednak nie brał sobie tych słów do serca. Puszczął rady ojca mimo uszu.

Pewnego dnia na zamku potrzebny był rycerz. Jeden odniósł rany i poszedł na chorobowe. Ta wieść dotarła aż do Nitry i dowiedział się o tym Bernard.

Młodzieniec nie wahał się ani chwili. Spakował się, zabrał motocykl ojca i ruszył na rozmowę kwalifikacyjną. Gdy Mama Bernarda wróciła z pracy i nie zastała

syna w domu, napisała do niego SMS. On jednak nie odpisywał. Wieczorem ojciec wrócił z urzędu i razem z mamą postanowili zadzwonić do syna. Dzwonili chyba ze sto razy, lecz Bernard nie odbierał.

Wtedy mama jeszcze raz weszła do pokoju syna i zauważyła ogłoszenie: „Szukamy rycerza na zamek w Kapuszanach. Zainteresowanych prosimy o kontakt pod numerem 0903 546 lub zgłoszenie osobiste.” Pokazała je ojcu, który od razu pobiegł po motor, ale nie było go na swoim miejscu. Rodzice jeszcze bardziej się przestraszyli, bo Bernard nie miał prawa jazdy na motor, tylko na samochód. Wsiedli więc do auta i ruszyli w drogę.

Bernard w tym czasie pokonał sto zakrętów, dostał trzy mandaty i rozbryzgał wodę w czterech kałużach, by wreszcie dotrzeć do celu. Ustawił się w niesłychanie długiej kolejce kandydatów i cierpliwie czekał na rozmowę kwalifikacyjną. Gdy nadeszła jego kolej, wszedł do komnaty, usiadł przed królem i rozmawiał z nim o pracy.

Wreszcie przyszła pora, by ogłosić, kto zostanie rycerzem. Król miał już swójego faworyta, ale w międzyczasie ujrzał Bernarda zrywającego z drzewa niezwykle cenne jabłko, którego nikt wcześniej nie miał odwagi zerwać. Spytał go: „Dlaczego zerwałeś to jabłko?” Bernard odrzekł: „Chciałem je uchronić przed przymrozkiem.” Na to król obrócił się, stanął przed zgromadzonym ludem i rzekł:

- Rycerzem mianuję Bernarda Lip-taka.

Bernard bardzo się ucieszył. Król podszedł do niego i pogratulował mu tymi słowami: „Cieszę się, że uchroniłeś nasze drogocenne jabłko. Jutro o piątej rano zaczynasz pracę.”

Rodzice Bernarda wreszcie dotarli na zamek. Odnaleźli syna i wszystkiego się dowiedzieli. Byli dumni i szczęśliwi, ale poprosili go, żeby nigdy więcej tak nie robił.

Bernard starał się w pracy jak umiał. I robił to doskonale. Pokonał wszystkich przeciwników. Chronił księżniczkę i wreszcie został najlepszym i najbardziej wytrwałym rycerzem króla. Znalazł sobie narzeczoną imieniem Dasza, z którą był bardzo szczęśliwy, a o samym rycerzu Bernardzie do dziś dnia krążą legendy.

Sofia Lazoríková

Stredoveký život na hrade

Matej Bača

V tomto nepokojnom období,
plnom vojen, križiackych výprav
a epidémií,
sa v Kapušanoch na hrade,
koná slávnosť, vzhliadnite!

Vo svojej komnate sa oblieka,
a rukavičky si navlieka,
na útlu jemnú rúčku,
pozlátené šaty a črievičku.

Za málu chvíľu pricvála,
krásny princ od kráľa Václava.
Ešte sa však nepoznajú,
ale možno zalúbia sa, dúfajú.

Stoly, hradby, a nevesta pripravené sú,
obručky v ruke sa trasú,
nedočkavé nie sú leň ony,
princovi dávajú dvorné dámy poklony.

Všetky závidia mladej princeznej,
takéhoto junáka by každý chcel.
Pred oltárom princ stojí v očakávaní,
princezná sa lадnými krokmi vlní.

Stoja pri sebe a pozerajú si do očí,
princ neverí, čo zočil.
Princezná je veru čistá krása,
jej očí sú sťa nebesá.

Naraz sedia pri jednom stole,
vínka sŕkajú postupne,
všetci jasajú,
dary sa rozdáujú.

Princova obava bola zbytočná,
láska jeho ženy je nekonečná.
Hľa, pozrime ta na západ,
kde rozprestiera sa ich hrad.

Na tom hrade spolu žijú,
už pár rôčkov milujú,
svoje krásne dietky,
ktoré práve zasadili, svoje prvé kvietky.

Čože sa to blyští v diali?
Vyzerá to ako rytier malý.
Dietky pomaly od kvietkov vstávajú,
malé hlávky k trblietkam nafaňujú.

Už je tu! Už je tu! – volajú,
nôžky rýchlo prekladajú.
Bežia za svojím rytierom,
v zlatej zbroji so štítom.

Ktože je ten pozlátený rytier?
Predsa ich tatičko Oliver.
Zrejme prišiel z lovu,
pretože má v ruke šíp z kovu.

S hrdosťou sa ku kaplnke blíži,
s dietkami a s milou rúčky drží,
pred sebou ich majú, pozerajú na oltár,
a modlitbu počuje celý chotár.

Zuzka Petrusová

Średniowieczne życie na zamku

Matej Bača

W tym czasie niespokojnym,
Pełnym wojen, zaraz i wypraw
zakonnych,
W zamku na Kapuśanoch,
Wielka uroczystość zaczyna się!
Spójrzcie! Och!

W swojej komnacie panna się ubiera,
W rękawiczkach przebiera,
Ozdabia delikatne dłonie,
Wybiera pantofelki i stroje.

Książę przybędzie za chwilę,
Piękny króla Wacława druh.
Jeszcze się nie wcale znają,
Może się pokochają.

Stoły, zamek i narzeczona gotowa.
Obrączki już czekają.
Do księcia się uśmiechają
Nie tylko one, ale i damy zamkowe.

Zazdrozczą młodej królownie,
Takiego chłopca każda chce pewnie.
Stoi przed ołtarzem i czeka:
Królowna w drodze nie zwleka.

Stoją na wprost i patrzą na siebie,
Książę nie wierzy i czuje się jak
w niebie.
Królowna to piękność czysta,
Jej oczy to rozkosz wieczysta.

Siedzą razem przy stole,
Wino pijąc wesoło.
Wszyscy głośno wiwatuja,
Prezenty na stołach wirują.

Książę bał się niepotrzebnie,
Miłość jego żony nigdy nie zblednie.
Zerknijcie na zachód, hen tam!
Ich królestwo ukaże się Wam.

Na zamku tym razem mieszkają,
Już lat parę się pięknie kochają.
Dzieci mają wspaniałe –
Właśnie kwiaty posadziły okazałe.

Cóż to w oddali błyska?
To chyba rycerz mały.
Dzieci wstają od kwiatków,
Oczka patrzą na jasne ogniska.

Już tu jest – już jest! Wołają.
Nózkami szybko przebierają.
Biegają za swoim rycerzem
W złotej zbroi i tarczą przy boku.

Kim jest ten wojak złoty?
To tata kochany Oliver.
Na pewno już wrócił z polowań,
W rękę jego strzała się mieni.

Już zbliża się do kaplicy,
I żona i dzieci z nim razem.
Klękają przed ołtarzem,
Modlitwa się niesie po okolicy.

Ako sa rytier Maglod domov vrátil

Lea Heilová

„**M**om rytier z Maglovca a prišiel som si tu nájsť nevestu!“ zvolal Peter von Maglod a vypol sa ako tetiva.

„Čo vravííí?“ opýtala sa starena zohnutá pri zbere zemiakov na poli pod Kapušianskym hradom.

„Ale nič, nevšímajte si ho mamko, to je nejaký magor,“ odvetil urastený junák bez košele a dlaňou si pritom utrel kvapky potu, ktoré mu stekali po čele.

„Môj pán Peter von Maglod je potomok šľachtického rodu Maglod, ktorý tu žil na hradé niekoľko rokov dozadu,“ vystúpil pred pospolitý ľud komorník obleče-

ný celý v čiernom so zvitkom zožltnutého papiera v ľavej ruke.

„Alebo niekoľko storočí dozadu,“ vybuchla do smiechu skupinka mladých dievčat.

Komorník, ktorý skôr pripomínal čiernokňažníka, sa tváril, že chichúňanie nepočul a pokračoval: „Jeho rodina musela pred rokmi hrad Maglovec opustiť a utiahnuť sa za hranice krajiny. Dnes sa rytier von Maglod vrátil, aby opäť získal česť pre svoju rodinu a oženil sa s najkrajšou dievčinou v chotári. Na to, aby tak mohol urobiť, potrebuje všetkých statných mužov, ktorí sa neboja roboty. A sú

ochotní vrátiť hradu jeho zašlú slávu. Spomedzi slobodných žien a mladých dám si rytier von Maglod vyberie nevestu, ktorá ho očarí svojou krásou, aj kuchárskym umením," dočítal oznam na starom zvitku komorník.

Chvíľu bolo ticho a ľudia z poľa na tých dvoch len nechápavo zízali s otvorenými ústami. Mladý muž okolo tridsiatky s jemným strniskom, kabátom ako z čias princeznej Sissi a mečom v pošve, sa na nich nesmelou pousmial.

„Tak, ako môj komorník John povedal, potrebujem všetkých statných mužov. Hrad musíme dať čím skôr doporiadku. Rozšírte túto správu medzi všetkých ľudí v dedine aj v okolí. S prácami začneme už zajtra. Nemôžeme si dovoliť ďalej čakať. Spúšť, ktorú tu nechali Kapyovci, musíme nadobro odstrániť. Každý

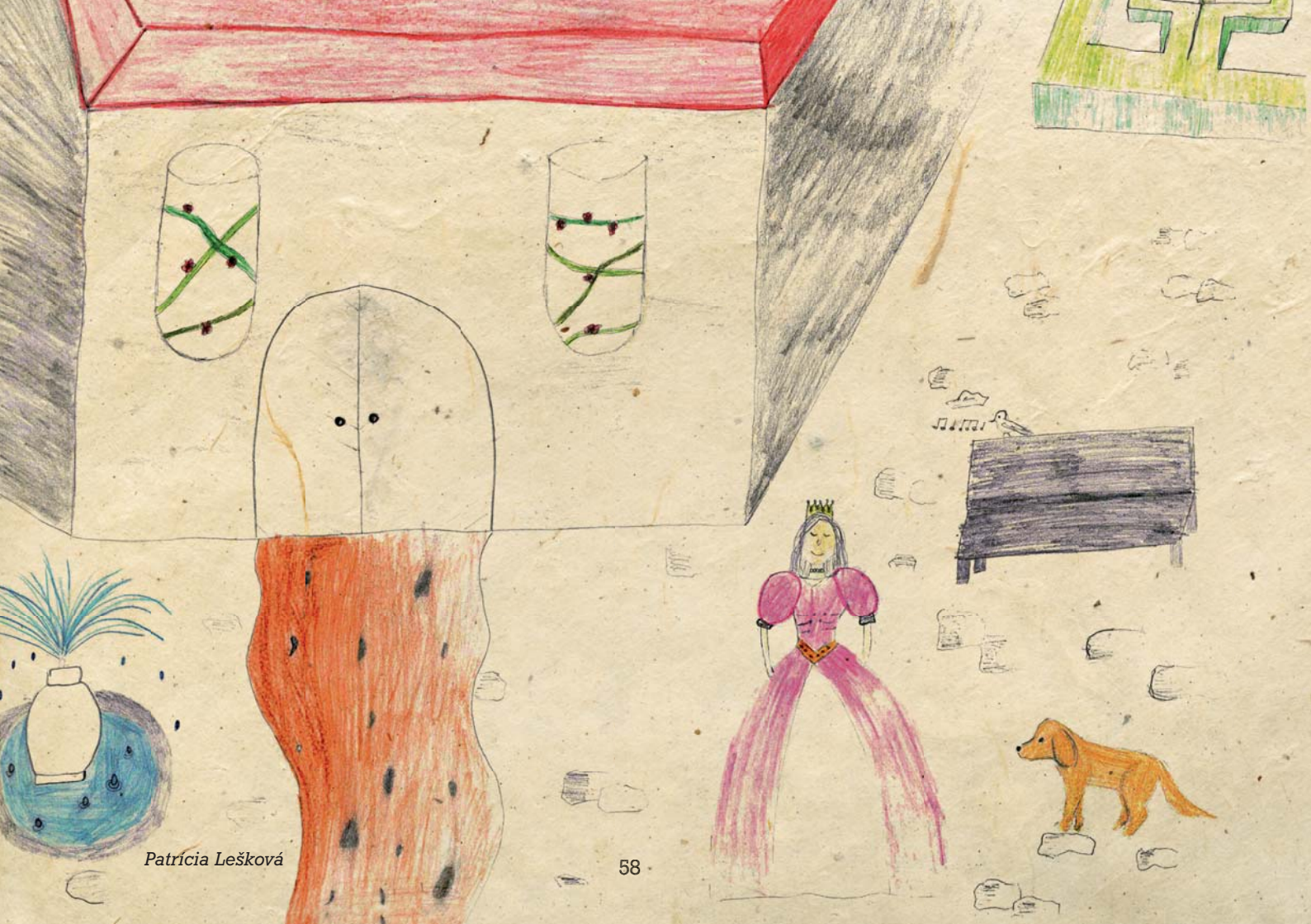
dobrovoľník bude za svoje služby dobre odmenený“ povedal pohľadný rytiera hodil medzi ľudí asi za hrst zlatých mincí.

„Vrátili sme sa v čase? Alebo tento páňko dostal úpal?“ neveriacky sa spýtala Veronika.

„Mám pocit, že tento rytier pozeral asi priveľa rozprávok,“ odvetila Magdalénka tak, aby ju stratený potomok nezačul.

Chýr o tom, ako sa do Kapušian vrátil šľachtic, ktorého nik predtým nevidel, ani o ňom nepočul, sa rozšíril medzi ľuďmi veľmi rýchlo. Málokto veril, že to môže byť pravda. Až kým pôvod Petra von Maglod nevypátrali médiá.

„Tu o ňom píšú, že je to posledný potomok šľachtickej rodiny. Ovláda päť jazykov, vie strieľať z luku a dokonca aj

Patricia Lešková

narábať s mečom. Od malička žil vo Švédsku. Fíííha, na tejto fotke je riadny fešáák.“

„Ukáááž. No, videla som už aj väčších fešáákov,“ zasmiala sa Magdalénka a ďalej miesila cesto na slivkový koláč s posýpkou.

„Som zvedavá, koho si vyberie za ženu.

Žiť tak na zámku ako princezná. Ach, to by bol krááásny život! Ráno vstaneš, kedy sa ti zachce. Potom si oblečieš tie najkrajšie šaty a pôjdeš sa prejsť do záhrady. Preháňaš sa na koni po lúkach a lesoch a keď sa vrátiš, vezme ťa do náručia tento krásny Peter, ach Magdalénka, vieš si to predstaviť?“ zasnivala sa na chvíľu Veronika.

„Hádam si nemyslíš, že tento rytier Peter čaká už len na teba?“

„Na mňa asi ťažko, som malá a pri tele. Ale na teba by sa mohlo usmiať šťastie.“

„Netáraj a poď mi radšej pomôcť,“ zahriakla ju Magdalénka a potmehútsky sa usmiala.

Ako rytier povedal, tak aj urobil. Práce na hrade išli mužom od ruky a z ruín sa pomaly stávalo opäť stredoveké panstvo, ktorému nebolo páry široko-ďaleko. Mužov už netrebalo verbovať, do služby sa hlásili sami. Reči o dobrej pláci sa rozkríkli za týždeň po celej krajine. Slobodné ženy a dievky nosili robotníkom varenú stravu, ale aj koláče a iné pochutiny. Potomok šľachtického rodu von Maglod mal zo svojho úspechu

veľkú radosť. Avšak dosal ho neohúrila žiadna dievčina, a to ho začalo zarmucovať. Všetky mu pripadali na jedno kopyto, len sa na neho vyškierali ako zubaté slnko. Ani jedna však nepri niesla teplo do jeho srdca. Ponorený do vlastných myšlienok sa vybral po spleti cestičiek, ktoré viedli cez zarastené kry do dediny pod hradom. A vtedy ju uvidel. Dievča s gaštanovými vlasmi, dlhými až po zadok sa naľahovalo za červenými jabĺčkami na strome.

„Vedel som, že ťa nájdem, krásna neznáma. Staň sa mojou ženou a ochránim ťa pred každým nepriateľom. Budem ťa udatne brániť, len nech si trúfnu, zbabelci,“ prihovril sa Peter Magdalénke a vykročil z krov.

„Asi mu šibééé,“ zašepkala do ticha Veronika, ktorá pomáhala svojej ka-

*Jakub
Hajník*

marátke oberať jablká v sade na záhrade. „Keď napočítam do troch, utekaj!“

Magdalénka však zostala Petrom zaskočená a sprvu sa nezmohla ani na slovo, nie to ešte na útek. Potom si ale v duchu povedala, že zo žartu pristúpi na toto divadielko.

„A vieš narábať aj so sekerou, či len s lukom a mečom?“ vyhrkla zo seba.

Peter sa nenechal zahanbiť, aj keď v živote nedržal v ruke sekeru, a sebavedomo odvetil: „Samozrejme, že viem. Som predsa Maglod. Urobím všetko, aby som si získal tvoju priazeň.“

Magdalénka na chvíľu zaváhala, no potom odvetila: „Ak narúbeš dve vlečky dreva, oberieš celú úrodu z nášho ovocného sadu, pohrabeš lístie a porieš pole pod hradom, stanem sa tvojou ženou.“

„Ako povieš, tak sa stane, moja krásna nevesta,“ zaradoval sa Peter a už ho nebolo. Utekal na hrad, kde si dal zavolať najschopnejších z tých najschopnejších mužov, aby ho naučili drevo rúbať, pole porať i s hrablami a oberákom narábať. Po týždni sa pustil do roboty. Lialo sa z neho ako z krhle, práca to nebola neľahká, no túžba po manželstve s krásnou dievčinou ho motivovala. Za tri dni bolo všetko hotové.

Magdalénka s Veronikou neverili vlastným očiam, že šľachtic zo Švédska toto všetko urobil sám holými rukami. Už sa im nezdal taký namyslený, uletený, ani zbohatlícky. Vyzeral ako obyčajný chlapec z dediny s mozoľami na rukách a širokým úsmevom. To na Magdalénku urobilo dojem a na svadbu pristala.

Zvesti o svadbe rytiera von Maglod sa rozšírili do celého sveta. Noviny hlásali palcovými titulkami, že Život na stredovekom strážnom hrade Kapušany alias Maglod sa znovu vrátil do starých koľají. Na hostinu na hrade, ktorý vstal z popola, ako sa vravievalo, boli pozvaní všetci obyvatelia Kapušian. Jedlo sa a pilo, i tancovalo tri dni a tri noci. Veselica to bola preveľká.

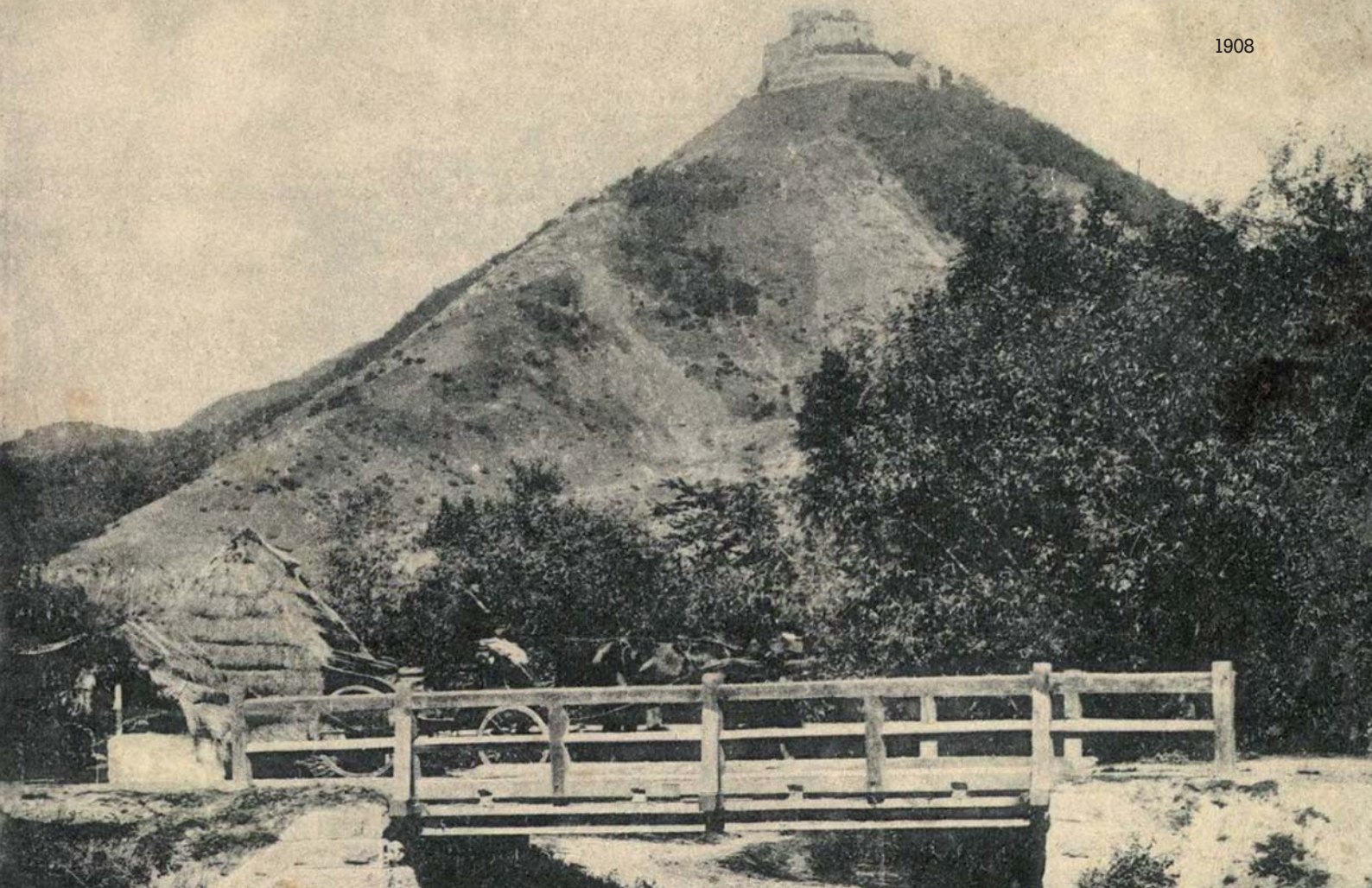
Na hrad sa vrátili stráže, rytieri, stratené poklady, ale aj ľudia, kone, dravé vtáky a dobytok. Každý chcel vidieť, ako sa šľachticom žije na stredovekom strážnom hrade. Preto každú nedeľu v mesiaci usporiadali Peter a Magdalénka von Maglod veľkú hostinu, na ktorú bol pozvaný každý, kto mal záujem. Podmienkou bolo prísť v šatách, rytierskom brnení či inom stredovekom oblečení. Okrem

toho Peter zvolával aj rytierske súboje, súťaže v streľbe z luku či jazde na koni. Každý, kto sa o tomto hrade dopočul, chcel vidieť na vlastné oči, ako vyzerá miesto, kde zastal čas a žije sa na ňom ako v stredovekej rozprávke.

Kapji várrom.

1908

Jak rycerz Maglod wrócił do kraju

Lea Heilová

Am rycerz z Maglovca i przybywam w poszukiwaniu panny na wydaniu! – oświadczył Peter von Maglod i wypiął dumnie pierś.

– Co tam gada? – zapytała staruszka zgięta w pół przy zbieraniu ziemniaków na polu pod zamkiem w Kapuszanach.

– Nic, nic, niech go mama nie słucha, to jakiś błazen – odpowiedział wyrośnięty młodzieniec z gołą piersią, ocierając dłonią pot, który spływał mu po ciele.

– Mój pan, Peter von Maglod, jest potomkiem szlacheckiego rodu Maglod, który zamieszkiwał na zamku jakiś czas temu – wyjaśnił pospolitemu ludo-

wi podkomorzy odziany w czarną szatę, dzierżąc w lewej dłoni zwój pożółkłego papieru.

– Chyba z kilkaset lat temu – zażartowała któraś z dziewcząt.

Podkomorzy, który z wyglądu przypominał raczej czarnoksiężnika i udał, że nie dosłyszał chichotu, ciągnął dalej:

– Jego rodzina musiała przed laty opuścić zamek Maglovec i wyjechać do obcych krajów. Teraz rycerz von Maglod powraca, aby odzyskać cześć swojej rodziny i ożenić się z najpiękniejszą panną w okolicy. Aby zrealizować swój zamiar, potrzebuje krzepkich mężczyzn, któ-

rzy nie boją się pracy i są gotowi przywrócić zamkowi dawną chwałę. Spośród panien i młodych dam rycerz von Maglod wybierze tę, która zachwyci go pięknem i sztuką kulinarną – odczytał komunikat z pożółkłego zwoju.

Na chwilę zapanowała cisza, ludzie w osłupieniu i z rozdziawionymi ustami przyglądali się dwóm przybyszom. Mężczyzna około trzydziestki z delikatnym zarostem, w płaszczu niczym z czasów Sissi i mieczem w pochwie, uśmiechnął się do nich nieśmiało.

– Jak powiedział mój podkomorzy, John, będę potrzebował krzepkich mężczyzn. Musimy jak najszybciej doprowadzić zamek do porządku. Rozgłoście tę wiadomość po wszystkich mieszkańcach wsi i okolicy. Prace rozpoczną się już jutro. Nie możemy pozwolić sobie na

żadną zwłokę. Musimy jak najszybciej uporać się ze spustoszeniem, które zostawili po sobie Kapiowie. Każdy chętny zostanie odpowiednio wynagrodzony – obiecał przystojny rycerz i rzucił ludowi garść złotych monet.

– Czy ktoś cofnął kalendarz? A może ci dwaj dostali udaru słonecznego? – z niedowierzaniem dopytywała Weronika.

– Chyba się rycerz naoglądał bajek – szepnęła Magdalena tak, aby nie dosłyszał jej potomek słynnego rodu.

Wieść o tym, że na zamek powrócił szlachcic, którego nikt wcześniej nie widział ani o nim nie słyszał, szybko obiegła okolicę. Niewielu było takich, którzy wierzyli, że to prawda. Dopóki pochodzenia Petra von Maglod nie zweryfikowały media.

Katka Kobulská

- Piszą o nim, że to ostatni potomek rodziny szlacheckiej. Włada pięcioma językami, potrafi strzelać z łuku, a nawet posługiwać się mieczem. Dorastał w Szwecji. Fiu, fiu! Na tym zdjęciu prawdziwy z niego przystojniak!

- Pokaż! Eeee, widziałam przystojniejszych! - zażartowała Magdalena i wróciła do pieczenia ciasta ze śliwkami i kruszonką.

- Ciekawa jestem, którą wybierze na żonę. Gdyby tak móc zamieszkać na zamku jak jakaś królowna...! Ach, to byłoby dopiero życie! Rano wstajesz, o której chcesz. Później wybierasz najpiękniejszą suknię i idziesz na spacer do ogrodu. Cwałujesz na końskim grzbiecie po łąkach i lasach, a gdy wracasz, padasz wprost w objęcia urodziwego Petra. Ach, wyobrażasz to

sobie? - rozmarzyła się na chwilę Weronika.

- Chyba nie sądzisz, że rycerz upatrzył sobie właśnie ciebie?

- Mnie raczej nie, jestem niewielkiego wzrostu i na dodatek pulchna. Ale do ciebie mogłoby się uśmiechnąć szczęście.

- Bzdury pleciesz, lepiej chodź mi pomóc - ucieła Magdalena i uśmiechnęła się pod nosem.

Jak rycerz zapowiedział, tak i zrobił. Prace na zamku ruszyły pełną parą, z ruin powoli wyłaniał się średniowieczny zamek, z jakim żadna budowla rozległej okolicy nie mogła się równać. Mężczyzn nie trzeba było zachęcać do pracy, sami się zgłaszali. Wystarczył zaledwie tydzień, by pogłoski o dobrej płacy rozniosły się po całym kraju. Dziewczę-

ta i niezamężne kobiety zносиły robotnikom posiłki, ciasta i inne smakołyki. Potomek szlacheckiego rodu von Maglod cieszył się, że wszystko idzie tak gładko. Jednak smutkiem napawał go fakt, że dotąd żadna dziewczyna nie skradła mu serca. Wszystkie wydawały mu się na jedno kopyto, wdzięczyły się do niego i szczerzyły zęby w szerokich uśmiechach. Żadna jednak nie wznieciła płomienia w jego sercu.

Pewnego razu pogrążony we własnych myślach wybrał się krętymi zarośniętymi ścieżkami do wsi pod zamkiem. I wtedy ją ujrzał. Była to dziewczyna o kasztanowych włosach sięgających aż po uda. Ujrzał ją zrywającą dojrzałe jabłko z drzewa.

- Wiedziałem, że cię znajdę, o piękna nieznajoma. Zostań moją żoną,

a ochronię cię przed każdym wrogiem. Będę dzielnie strzegł twojej cnoty, niech tylko jakiś śmiałek spróbuje swych sił - przemówił Peter do Magdaleny wychodząc z zarośli.

- Chyba oszalał! - szepnęła cicho Weronika, która tego dnia pomagała przyjaciółce w sadzie. - Gdy policzę do trzech, uciekaj!

Magdalena była tak zaskoczona, że w pierwszej chwili osłupiała. Jak miała w takim stanie uciekać? Po chwili jednak postanowiła dla zabawy odegrać swoją rolę w tym „teatryku”.

- A czy potrafisz używać siekiery, czy twoją domeną są jedynie łuk i miecz? - zagaiła.

Peter nie dał się zbić z tropu i choć w życiu nie trzymał w ręce siekiery, bez cienia wątpliwości odpowiedział:

- Oczywiście, że potrafię. Jestem przecież z rodu Maglod. Uczynię wszystko, aby zdobyć twoją przychylność.

Magdalena zawahała chwilę, po czym odrzekła:

- Jeśli narąbiesz dwie przyczepki drewna, zbierzesz owoce z całego sadu, pograbisz liście, zaorzesz pole pod zamkiem, zgodzę się zostać twoją żoną.

- Jak zechcesz, tak się stanie, moja piękna - uradował się Peter i zniknął bez śladu. W pośpiechu wrócił na zamek, wezwał najlepszych z najlepszych, żeby nauczyli go rąbać drewno, orać, grabić liście i zbierać owoce. Po tygodniu zabrał się do pracy. Pot ściekał mu z czoła, praca była żmudna, ale pragnienie zdobycia wymarzonej panny dodawało mu sił. Po trzech dniach wszystko było gotowe.

Magdalena z Weroniką nie mogły uwierzyć na własne oczy, że szlachcic wychowany w Szwecji zrobił to wszystko sam, gołymi rękami. Już im się nie wydawał taki zarozumiały, zblazowany i zepsuty. Wyglądał jak zwykły wiejski chłopak z odciskami na dłoniach i szczerym uśmiechem na twarzy. Zrobiło to na dziewczynie ogromne wrażenie i zgodziła się zostać jego żoną.

Wiadomość o ślubie rycerza von Maglod wkrótce obiegła świat. Gazety krzyczały nagłówkami, że na średniowieczny zamek w Kapuszanach wracają dawne porządki. Na ucztę weselną na zamku, który - jak mówiono - podniósł się z popiołów, zaproszono wszystkich mieszkańców wsi. Jadła i napitków nie brakowało, tańce trwały trzy dni i trzy noce. Zabawa była wspaniała.

Na zamek wróciła straż, rycerze, zaginione skarby, a także ludzie, konie, drapieżne ptaki i bydło. Każdy chciał wiedzieć, jak mieszka się na średniowiecznym zamku. Dlatego w każdą niedzielę Peter i Magdalena von Maglod urządzali wielkie uczty, na które byli zaproszeni wszyscy, którzy byli tego ciekawi. Warunkiem był odpowiedni strój: suknia, zbroja rycerska lub inne średniowieczne odzienie. Poza tym Peter organizował turnieje rycerskie, zawody w strzelaniu z łuku i jeździeckie. Każdy, kto usłyszał o zamku, chciał na własne oczy zobaczyć, jak wygląda miejsce, w którym czas się zatrzymał, a życie toczy się w nim jak w średniowiecznej bajce.

Rozprávka o rytierovi Nezrankovi

Edyta Ślaczka Poskrobko „Szanta“, bájkarka a poétká

Bol raz jeden zdatný rytier. V celom kráľovstve sa mu nik nevyrovnal. Vždy zvíťazil. To provokovalo ostatných rytierov k ďalším a ďalším súbojom.

Znova a znova ho vyzývali, aby sa presvedčili, či má stále toľko sily a zručnosti ako predtým. Súbojov, ktoré mu prinášali víťazstvo a porazeným rany, sa nemohol zbaviť.

Rytiera to veľmi trápilo, lebo vôbec nechcel nikomu spôsobovať utrpenie. Chcel byť nápomocný a nestrácať silu, čas a múdrosť v obyčajných šarvátkach vyvolávaných závidiacimi a uznania chtivými bojovníkmi. Avšak česť mu nedovoľovala tieto výzvy odmietať. Rytier bol

preto často smutný a zamyslený. Zvlášť po každom novom súboji, v ktorom ďalší uznania chtivý kandidát prišiel zbytočne o ruku, nohu alebo ucho.

- „Ach...“ - zasníval v istom momente počas prechádzky po odľahlej lúke. „Chcel by som mať taký meč, ktorý by počas skúšok zručnosti a sily protivníkom nespôsoboval rany. Svoju ostrosť by preukázal až pri skutočnom ohrození. Iba vtedy, kedy by mne, mojím blízkym alebo krajine, hrozilo skutočné nebezpečenstvo.“

Jedného dňa, keď tak rozmýšľal, zachvelo sa povetrie. Rozoznala sa pekná hudba a vo vzduchu pred ním sa obja-

vil divný meč. Akoby bol vyrobený z pružnej hmoty, napoly skutočný. Visel mu rovno pred tvárou a núkal sa mu, aby ho chytil za rukoväť. Natiahol teda ruku a zovrel rukoväť v dlani.

Keď to urobil, meč sa ozval ľudským hlasom:

- „Som tým, o čom snívaš. Čarovným mečom, zhovievavým na turnajoch a v súbojoch cti, ale ostrým a nebezpečným pre nepriateľov. Kým budeš bojovať, len aby si ukázal svoju prevahu v šerme, nebudem nebezpečný, napriek tomu, že budem rozdávať rany. Avšak, ak začne protivník skutočne ohrozovať tvoj život, zmením svoju čepeľ na chladnú ostrú oceľ.“

Meč zmíkol. Hudba stíchla. Povetrie sa prestalo chvieť. Mohlo by sa zdať, že je to sen, keby nie tej čepele, ktorá celý čas visela vo vzduchu. Rytier zovrel

rukoväť v pästi ešte silnejšie a pohol mečom. Počúval ho. Keďže každý poriadny rytiersky meč musí mať meno, dal mu ho. Aké bolo, drahý čitateľ? Porozmýšľaj. Pomenuj meč nášho bohatiera!

V legendách o rytieroch sa vyskytuje mnoho mečov, ktoré svojou slávou postupne prevýšili rytierov, ktorí ich používali, lebo mali často dlhší život. Jedným z nich je napríklad Exkalibur, meč kráľa Artura, o ktorom kolujú legendy alebo Durandal, meč rytiera Rolanda. Ako aj meč Kusana-gi - zbraň cisárov ďalekého Japonska.

Potom, čo dal rytier novej zbrani meno, schoval ju do pošvy visiacej na páse a pobral sa späť na svoj dvor.

Od tohto momentu sa stal známy ako rytier Nezranko a jeho sláva rástla, pretože vedel dobre a múdro využívať svoj meč. Bojoval a prikladaním ostrija svojho

meča pod krk, či zásahmi do hrude, dával protivníkovi najavo, koľkokrát ho mohol zabiť. Avšak bez hrozby zranenia, lebo čarodejný meč pri údere ostrím, ktoré sa zvláštne odrážalo od protivníka, zmäkol. Udieral, ale nespôsoboval rany. Avšak, ak sa protivníci zlostili, že ich neberie vážne, čepel najprv udierala bezpečne a na poslednú chvíľu sa zmenila na oceľ a neraz na mieste, na ktorom bolo zrejmé, že prudší pohyb by spôsobil okamžitú smrť, zanechala jazvu. Väčšina rytierov rýchlo pochopila, o čo ide a zmierila sa so skutočnosťou, že rytier Nezranko je lepší ako oni. Tí, ktorí to nepochopili, hynuli ako predtým. Avšak

takýchto tvrdohlavcov bolo čoraz menej. Náš rytier zaviedol módu bezpečných šarvátok. Vďaka nemu už turnaje neboli krvavými predstaveniami, ale ukázkou zručnosti. Aby sa ne-zranili tí menej zruční, ktorí sa neubránili zásahu, mali cvičné zbrane drevené čepele a kópie boli zakončené guľami. Náš hrdina získal povest' múdreho rytiera a kráľovu náklonnosť. Ten sa už netrápil, že stráca veľa zdatných rytierov a mladých paholkov. Dnes si už len málokto spomenie na rytiera Nezranka, ale zachovala sa rozprávka, ktorú Vám rozprávam.

Bajka o balonowym rycerzu

Edyta Ślącza Poskrobko „Szanta“, bajarka i poetka

Był sobie dzielny rycerz. Nie miał sobie równego w całym Królestwie. Zawsze zwyciężał. To prowokowało innych rycerzy do ciągłego współzawodnictwa. Raz za razem rzucali mu wyzwania, by przekonać się czy nadal ma tyle siły i zręczności co poprzednio. Nie mógł się opędzić od pojedynków, w których zwyciężał raniąc pokonanych.

Rycerz bardzo bolał nad tym faktem, bo wcale nie chciał nikogo krzywdzić. Chciał bronić, a nie tracić siły, czas i mądrość w zwykłych utarczkach wywołanych przez zazdrosnych i chci-

wych chwały wojowników. Jednak honor nie pozwalał odrzucać takich wyzwań. Toteż rycerz często chodził smutny i zamysłony. Zwłaszcza po każdym nowym pojedynku, w którym kolejny kandydat do chwały, bez potrzeby tracił rękę, nogę, albo ucho.

- Ech... - marzył pewnego razu przechadzając się po odległej łące. Chciałbym mieć miecz, który nie będzie ranił przeciwników w próbach zręczności i siły, a swą ostrość pokaże dopiero w prawdziwym zagrożeniu. Tylko wtedy, kiedy będzie mnie lub bliskim czy krajowi, naprawdę zagrażało niebezpieczeństwo.

Pewnego dnia, kiedy tak rozmyślał, zamigotało powietrze. Rozległa się piękna muzyka i w powietrzu pojawił się przed nim dziwny miecz. Zrobiony jakby z elastycznej powłoki, półmaterialny. Wisiał naprzeciw jego twarzy zachęcając rycerza aby chwycił go za rękojeść. Wyciągnął więc rękę i zacisnął palce na rękojeści.

Kiedy tylko to zrobił, miecz odezwał się ludzkim głosem:

- Jestem tym, o czym marzysz. Mieczem czarodziejskim, pobłażliwym na turniejach i w pojedynkach o chwałę a ostrym i niebezpiecznym dla wrogów. Póki będziesz walczył tylko dla okazania swojej przewagi w szermierce, ja pozostanę niegroźny, choć będę zadawał ciosy. Kiedy jednak przeciwnik zacznie naprawdę nastawać na twoje życie,

ja zmienię swe ostrze, w zimną, ostrą stal.

Miecz zamilkł. Muzyka ucichła. Powietrze przestało migotać. Mogłoby się wydawać, że to był sen, gdyby nie ostrze, które cały czas wisiało w powietrzu. Rycerz mocniej zacisnął palce na rękojeści i poruszył mieczem. Był mu posłuszny. Dlatego nadał mu imię, gdyż każdy porządny, rycerski miecz powinien takie mieć. Jak brzmiało drogi czytelniku? Pomyśl sam. Nadaj imię mieczowi naszego bohatera.

W legendach o rycerzach wiele jest mieczy, które sławą czasem przewyższyły rycerzy ich używających, bo też i często dłuższy żywot posiadały. Jednym z nich jest na przykład Ekskalibur, miecz króla Artura o którym krążą legendy czy Durandal, miecz rycerza Rolanda.

A także Miecz Trawosiecz- oręż cesarza odległej Japonii.

Nadawszy nowemu orężowi imię, nasz rycerz schował go do pochwy przy pasie ruszył w drogę powrotną, na swój dwór.

Odtąd zasłynął jako Nieraniący Rycerz a jego sława rosła, bo umiał dobrze i mądrze wykorzystać swój miecz. Walczył, pokazując przeciwnikowi ile razy mógłby go zabić, przytykając ostrze miecza do gardła, lub uderzając w pierś. Jednak niegroźnie, bo czarodziejski miecz zmięczał podczas uderzenia swoje ostrze, które dziwnie odbijało się od skóry. Biło, nie raniąc, lecz kiedy przeciwnicy złościли się, że nie podchodzi do nich poważnie, ostrze najpierw uderzało niegroźnie a w ostatniej chwili zmieniało się w stal i nie raz drasnęło skórę, tam gdzie wiadomo było, że cios zadany z impetem zabił-

by na miejscu. Większość rycerzy szybko zrozumiała intencje i godzili się z tym faktem, że Nieraniący Rycerz jest od nich lepszy. Ci którzy nie pojmowali tego faktu ginęli jak dawniej. Jednak było tych uparciuchów coraz mniej.

Nasz Rycerz zapoczątkował modę na niegroźne potyczki. To dzięki niemu turnieje przestały być krwawymi widowiskami, a stały się tylko popisem zręczności. Bronie ćwiczebne dostały drewniane ostrza a kopie kule na końcach by nie krzywdzić tych co mniej zręczni, nie uchronią się od ciosu. Zyskał sławę mądrego rycerza i przychylność Króla, który do tej pory martwił się, że niepotrzebnie traci wielu zdolnych rycerzy i młodych giermków. Dzisiaj mało kto pamięta o Nieraniącym Rycerzu ale przetrwała baśń, którą dziś Wam opowiadam .

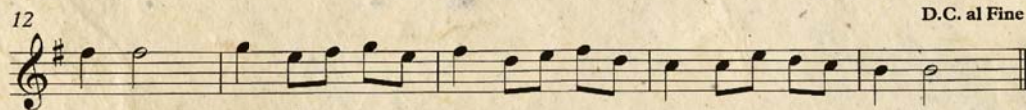
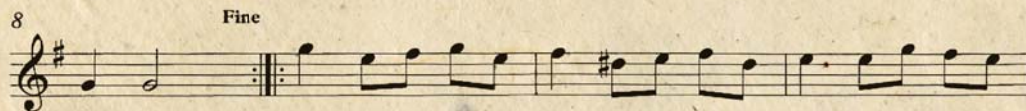
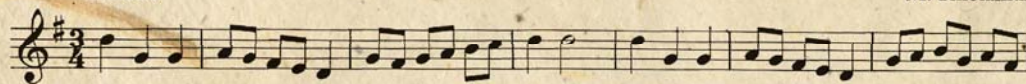

Anna Fornadeľová

Kapi tanec

mierne

M. Smetanka

Kurucká

rázne

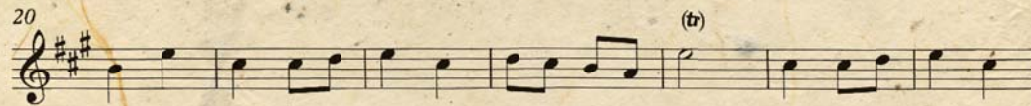
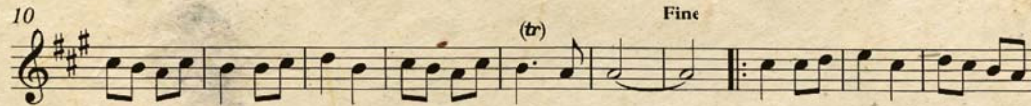
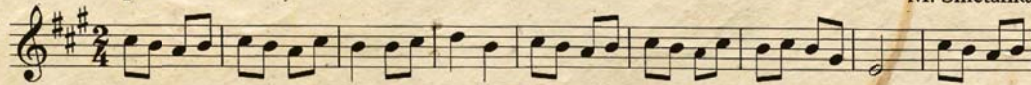
M. Smetanka

Husárska

pochodovo

M. Smetanka

Skladby si môžete vypočuť tu:
Piosenek možna posluchať tutaj:

